

16. évf. 4. szám (50)
2011. tél

Lépések...

... a fenntarthatóság felé

 KÖVET
Egyesület a Fenntartható Gazdálkodásért

A környezettudatos és társadalmilag felelős vállalatvezető szaklapja

Tartalom:

Emberi tényező: Dr. Kerekes Sándor 2. oldal
JóLétKérdések XVI. KÖVET Konferencia 4. oldal
A Winter-modell 40 éve 6. oldal
KÖVET-hírek 8. oldal
2010 legjobb környezet- védelmi története 9. oldal
Mi van a vízcsapon túl? 10. oldal
20 éve a Dreher Sör- gyáraknál 11. oldal
A fenntarthatóság magyar útja 12. oldal
Munkahelyi esélyegyenlőség - vállalati felelősségvállalás 13. oldal
Emissziókereskedelem 16. oldal
Csapadékvíz olajmentesítése 17. oldal
Interjú Vámosi Oszkárrel 18. oldal
Jogsabályok 20. oldal
Jubilál a Lépések 22. oldal

Régi-új dilemmáink

A környezeti válság felismerése és ismereteink elmélyülése az 1970-es, 80-as években a vállalati környezetvédelem fontosságának a növekedését és számos innovatív menedzsmenteszköz elterjedését eredményezték a fejlett országok vállalatai körében. A 90-es években a környezetvédelem a termelőtevékenységet végző vállalatok fontos mindennapi feladatává vált, amit a környezeti irányítási rendszerek gyors elterjedése is jól mutat. A környezetvédelem e szintjéhez ugyan szükséges a vállalatvezetés elkötelezettsége, azonban a hosszú távú stratégiai döntések meghozatala során a legtöbb esetben még csak marginális szerepet kaptak a fenntarthatósággal kapcsolatos problémák. Az elmúlt években azonban olyan változásnak lehetünk tanúi, amely – végkimenetelét tekintve – akár alapvetően megváltoztathatja a vállalati szféra szerepét – és ennek eredményeképpen megítélését – a társadalomban.

A társadalmi felelősségvállalás fogalma és gyakorlata napjaink egyik meghatározó témájává vált nemcsak a megvalósításért felelős középvezetés, hanem a vállalati felsőbb vezetők körében is. Ma már nem engedheti meg egyetlen vállalat sem azt, ami 8-10 éve még általános gyakorlat volt: a környezetvédelmi részleg elszigetelt, mintegy alibi működését. Általános elvárás, hogy a társadalmi felelősségvállalás a teljes szervezetet át kell, hogy hassa.

A környezeti és társadalmi kérdések és azok megoldásai a vállalatok mindennapi életének, azaz a „mainstream” menedzsmentnek a részévé váltak. A 80-as, 90-es években még elszigetelt diskurzusnak mára kézzelfogható eredményei születtek: a termékek és szolgáltatások előállításán kívül a környezeti és társadalmi aspektusok megjelennek a beszállítók kiválasztásánál, a terméktervezés és a szállítás során, illetve a kapcsolódó funkciók, azaz a marketing, sőt még a számvitel területein is. A változás legkönnyebben talán a vállalati kommunikáció terén érzhető, hiszen nap mint nap egyre gyakrabban találkozunk az ökomarketing jobban vagy rosszabbul sikerült példáival.

Ugyanakkor nem nehéz észrevenni azt sem, hogy a környezeti és társadalmi problémák nemhogy mérséklődtek volna az elmúlt tíz-húsz évben, hanem egyre inkább elmélyültek: míg a fejlett országokban helyi vagy regionális szinten helyenként sikerült eredményeket elérni, a globális környezeti állapotot mutató indikátorok értéke (mint például a biodiverzitás vagy az üvegházhatású gázok koncentrációja) folyamatosan romlik. A globális problémák helyi következményei elől pedig egyre kevésbé bújhatunk el.

(Folytatás a 7. oldalon)

Emberi tényező

Interjú Dr. Kerekes Sándorral, a Budapesti Corvinus Egyetem rektorhelyettesével, aki a KÖVET XVI. Konferenciájának díszvacsoráján átvette a Dr. Georg Winter életműdíját.

(Részletek a 2. oldalon)

Zölden és nyereségesen

Dr. Georg Winter, a környezettudatos vállalatirányítás atyja, a Winter-modell megalkotója, a KÖVET inspirálója, a BAUM, az INEM és a Jövő Háza alapítója, valamint a Természet Jogaiért kezdeményezés elindítója.

(Részletek a 6. oldalon)

20 éve a Dreher Sörgyáraknál

Beszélgetés Percsiné Bíró Kingával, a Dreher Sörgyárak Zrt. környezetvédelmi vezetőjével, a KÖVET elnökségi tagjával, az elmúlt évek sörgyári tapasztalatairól, a szakma hazai változásairól.

(Részletek a 11. oldalon)

Lépések 50

A KÖVET és a TTMK munkatársainak az 50. lapszám után is töretlen az elkötelezettsége a fenntarthatósággal kapcsolatos megbízható tájékoztatás és az értékek terjesztése iránt. A lapban most olvasóink is elmondják véleményüket.

(Részletek a 22. oldalon)

„Ugyanazokról a dolgokról kicsit másként gondolkodunk”

A KÖVET Egyesület által alapított Dr. Georg Winter-életműdíjat az egyesület elnökségének döntése alapján 2011-ben dr. Kerekes Sándor, a Budapesti Corvinus Egyetem rektorhelyettese vehette át 2011. október 20-án, az egyesület által szervezett JóLétKérdések című konferencia díszvacsoráján.

Mikor fordult a környezetvédelem felé, és hogyan alakult az életútja?

Közgazdasági technikumban érettségiztem Tatabányán, de ott még nem a közgazdaságtan, inkább a kémia érdekelt. Amikor 1962-ben érettségiztem, már volt a Közgázson egy kémia-áruismeret tanárszak, arra jelentkeztem. A képzés keretében három egyetemet lehetett egyidejűleg látogatni, a Közgáz, az ELTE TTK-t és a Műegyetemet.

Mikorra végeztem, és tanársegéd lettem a Közgázson, már mindenki beszélt a környezetvédelemről. Jócsik Lajos *Öngyilkos civilizáció* című könyve már 1971-ben, a Római Klub első, 1972-es jelentése előtt megjelent. Ebben a könyvben egy közgazdász újságíró írt elég pesszimistán arról, hogyan pusztul a Föld. A Római Klub első jelentése sokáig nem volt hozzáférhető magyarul, voltak viszont cikkek, amelyek bíralták a jelentést, mondván, hogy a tudományos és technikai haladás majd megoldja ezeket a problémákat is.

1986-ban főnököm, Bikics István nyugdíjba ment, és én lettem az utódja a tanszékvezetői székben az ipari technológiai és áruismereti tanszéken. A termelési technika tantárgy keretében már akkor tartottam néhány előadást a környezetvédelemről, a hulladékgazdálkodás, a talaj- és vízvédelem problémáiról. Erről aztán a *Termelési technika* című könyvben írtam egy fejezetet is. Amit akkor tanítottam, az nagyrészt a műegyetemi Moser – Pálmai szerzőpáros *A környezetvédelem alapjai* című könyvéből alapult, ezt próbáltuk lefordítani a közgazdászok nyelvére. Önálló tananyag 1989-ben készült a környezetvédelemről, amikor megjelent a *Környezetvédelemről közgazdászoknak* című tankönyvem. A címlapján egy Földet óvó angyal látható gázálarcban (Halász Géza készítette a borítót). Ez a könyv a környezetszennyezés különféle technikai jelenségeit vette számba, és nem tekinthető közgazdasági munkának.

Az első közöltség idején már voltak jelei annak, hogy a bioszférával kapcsolatos prob-

lémák nagyobbak és átfogóbbak, mint amit láttunk belőlük. Romlott a levegő, a vizek állapota, a folyók felhabzottak, a tavak eutrofizálódtak, a hulladék jelentős részét rendezetlenül rakták le. Ekkoriban, mint minden környezetvédő, mi is ezekkel a kérdésekkel foglalkoztunk.

Névjegy

Név	Dr. Kerekes Sándor
Munkahely	Budapesti Corvinus Egyetem, Környezettudományi Intézet igazgató
Díjak, kitüntetések	• Hevesi Gyula díj (SZVT) • Magyar Köztársaság Kiskeresztje • Magyar Köztársaság Lovagkeresztje • Pázmány Péter felsőoktatási díj (Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány) • Szilárd Leó ösztöndíj (Alcoa – Magyar Alapítvány) • Dr. Georg Winter-életműdíj (KÖVET Egyesület)
Család	Nős vagyok, feleségem volt évfolyamtársam. Van három fiunk: Márton, Antal és Sándor Bence. A nyolcadik unokánkat várjuk idén karácsonykor.
Szabadidő	Legszívesebben kertet – ha lehet, szőlőskertet – művelek.

1989–90-ben nagyot változott a világ, felbomlóban volt a Varsói Szerződés, és ebben jelentős szerepet játszottak azok a politikusok, akik akkor a környezeti mozgalmak körül csoportosultak. Egyre gyakrabban keresték meg az egyetemet például a „monori erdei” környezetszennyezéssel vagy a bős–nagygyarosi vízlépcsővel, a garéi hulladéküggel kap-

csolatban. A tanszékünk egyfajta szellemi műhelyként különféle szakértői állásfoglalásokat készített ezekben az ügyekben nagyrészt az akkori rektor, Csáki Csaba kérésére.

1989-ben a tanszék nevét környezetgazdaságtani és technológiai tanszékre változtattuk. Közben egy egyetemi reform keretében megszüntették a tanszék egyetlen tárgyát, a „termelési technikát”, pedig sok fejlesztés eredményeként a hallgatók kezdték elfogadni, megszeretni.

A rendszerváltás után láttam, hogyan működnek a környezeti mozgalmak. Szomorúan tapasztaltam, hogy azok az emberek, akik korábban a környezeti mozgalmak motorjai voltak, politikusok lettek, és a környezetügy a sokadik kérdéssé vált számukra is. Világosan látszott, hogy sokat beszélnek valamiről, amiről nem tudják, mi is az. Költségeket és hasznokat számolgatnak, döntéseket hoznak anélkül, hogy értenék ezeknek a döntéseknek a hosszú távú hatásait.

1989-ben az MTA Bős–Nagygyarosi Bizottságának tagja volt az egyetemünk rektora is.

A bizottságot Sipos Aladár akadémikus vezette, és az igen elfoglalt rektor helyett közgazdászként mi támogattuk a bizottság munkáját. A „mi” rajtam kívül Kindler Józsefet, Rabár Ferencet és Rév Istvánt jelentette. Ekkor kerültem igen jó barátságba Kindler Józseffel, aki sajnos éppen egy éve eltávozott közülünk, és 89-ben a soktényezős döntések elméletével foglalkozott. Rengeteg feladatot vállaltunk a környezetvédelmi törvény értékelésétől kezdve egészen az európai uniós csatlakozással kapcsolatos ügyekig, de mindig azt tapasztaltuk, hogy a gazdasági, társadalmi és természettudományos nézőpontok együttes kezelése valahogy nem akar sikerülni.

A 90-es években olyan műhellyé váltunk, amely olyasmivel foglalkozott, amivel más nem nagyon. A tanszék neve környezetgazdaságtani és technológiai tanszék is őrizte ezt a kettősséget. Mi tudatosan nem környezet-

gazdálkodással foglalkoztunk, hanem a fenntarthatóság közgazdasági-üzleti kérdéseivel, de a hangsúly a gazdaságtan és a társadalmi dimenzió volt. A bős-nagymarosi eset kapcsán – talán először Magyarországon – megkíséreltük a természeti tőkét monetárisan értékelni. Ennek a témának a legkiválóbb szakértői, David Pearce és Richard Norgaard is elolvasták dolgozatunkat, és kedvező véleményekkel voltak eredményeinkről, amit nehéz volt akkor kivonni a két érintett ország közötti konfliktus hatása alól. A dolgozatban azt bizonyítottuk, hogy a korábban figyelmen kívül hagyott természeti tőkét is pótolni kellene a beruházás hasznaiból, és erre a tervezet nemigen nyújt lehetőséget.

Ezeket az eseteket is rendszerszemlélet keretében közelítettük meg, ehhez pedig kellett az interdiszciplinaritás. Kindler József eredetileg vegyésznek készült, én pedig kémia tanárnak, talán ez is magyarázza sajátos nézőpontunkat. Ha van valami, amiben más vagyok akkori pályatársaimnál, az az, hogy megpróbálom rendszerben vizsgálni az ügyeket.

Hogyan sikerült ezzel egy időben a tanácsadói tevékeniséget is felvirágoztatnia?

Jó korban születtem, és jókor voltam 40 éves. Egy tanár esetében a legjobb az lenne, hogyha 40 éves volna, és örökké az is maradna. Ekkor már elég hiteles, és még nem túlságosan nagy a szakadék az ő és a hallgatók világa között. Ez azt jelentette, hogy 1991 – 1993 között létre tudtam hozni egy környezeti menedzsment-szakirányt. Egy proszemináriummal kezdtem, és az első csapathoz tartozó hallgatók rendre felvették a következő félévben az általam hirdetett új tárgyat. A végén ebből a csapatból egy szakirány lett, közülük többen máig is a szakmában dolgoznak, és ma már jelentős személyiségek. Ez elmondva egyszerűnek látszik, de jelentős erőfeszítést igényelt annak idején. Azt akartam, hogy legyen egy tárgy, amit a hallgatók szeretnek, és értelmes módon befolyásolja a gondolkodásukat. Erre próbáltam egy csapatot szervezni. Nem volt egyszerű a helyzetünk, de a kollégáim hittek abban, hogy tudom, mit csinálok, és mindig támogattak.

Kinek a tudományos munkássága volt hatással önre?

Szerencsés vagyok, hogy találkozhattam a szakma élő gurujaival, például David Pearce-szel és Richard Norgaarddal, akikkel volt alkalmam néhány pohár bor mellett is elbeszélgetni. Mind a kettő nagyon jó közgazdász volt, az utóbbi szerencsére még él, tőlük rengeteg dolgot lehetett tanulni. Pearce bevont minket egy projektjébe is, ami mély nyomot hagyott bennem. Máig emlékszem szemléletes magyarázataira.

Az első csopaki Balaton klubos konferenciából kettőt-hármat még én szerveztem, Dennis Meadows-szal. Az Európai Környezetgazdászok és Erőforrás Közgazdászok konferenciáján találkoztam Sir Antony Fisherrel, az első olyan könyv szerzőjével, amely a kezembé került a környezetgazdaságtanról.

Miben látja a tudományos gondolkodás szerepelőinek felelősségét?

A tudomány nem lehet néhány ember privilégiuma. Úgy kellene azt művelni, hogy az emberek valamilyen következtetésre jussanak saját cselekedeteiket illetően, és a tudás befolyásolja őket valamilyen irányban. Mindenkinek magának kell döntenie, de jobb volna, ha értenénk, hogy mit miért cselekszünk. Szerintem az írástudók igen nagy felelőssége, hogy az embereket ráébresszék: saját sorsuk mellett a világ sorsáért is felelősek. Nem várhatják el, hogy majd valaki megoldja helyettük a problémákat.

Van olyan tanítványa, akit szívesen megemlítené?

Ha most kiemelnék egyet a tanítványaim közül, akkor a többieket megbántanám. Az első csapat azonban meghatározó volt számomra, mert rákényszerítettek, hogy módszeresen kitaláljak Magyarországon egy szakmát.

Hogyan fektették le az új szak alapköveit?

Amikor egy mesterszakot indítottam, ott motoszkált bennem a lelkiismeret-furdalás: vajon meg tud-e élni ebből valaki úgy, hogy ne kelljen elvtelen kompromisszumokat kötnie a világgal? Jó érzés, hogy az ezen a szakon végző hallgatóknak nincsenek nagyobb nehézségeik, mint más szakok pályakezdőinek.

Meg kell tanulni a közgazdász alapszakmát, akkor is, ha később ugyanazokról a dolgokról kicsit másként gondolkodunk. Olyan hallgatókat kell képezni, akik arra akarnak törekedni, hogy megértessék magukat az üzleti világ szereplőivel, a civilekkel, és tudják, hogy az élővilágnak az ember is része, védik a környezetet, de főleg az emberért védik. A humán értékrend azt jelenti, hogy a kapcsolatunk az emberrel és minden élőlényrel humánus. Nem szabad a világot saját érdekeinknek alárendelten károsítani. Hiszünk a fejlődésben, amit nem azonosítunk az elfoglalt növekedésmániával. Azt gondoljuk, hogy a világot komplexen kellene szemlélni és minél változatosabb formában megőrizni utódaink számára, mert a változatos világ az, ami stabil.

Aki felelősen akar élni, annak ebben kell gondolkodnia, nem a világ fölforgatásában. Az, hogy a közgazdászok az általunk oktatott tantárgyakat önként hallgatják, azt jelenti, hogy valószínűleg másféle emberek lesznek, mint amilyenek enélkül lennének. Ha százból három hallgató gondolkodására sike-

rül hatni, nem olyan jó arány egy közgazdász számára, de a világnak talán igen.

Ha már a hatátnál tartunk, ha a százból az a három elhelyezkedik, annak milyen hatása van a gyakorlati életben?

A közgazdászok és minden más szakma képviselői is hajlamosak követni a főáramú gondolatokat. Ezek nagy részéről kiderült már – akkor is, ha nem sokan vették észre –, hogy a 21. század kihívásaira nem ad adekvát válaszokat. Az értékmentes közgazdaságtan ideje talán lejárt, hogy milyennek kell lennie a 21. század társadalomtudományának, az súlyos katarzisos közepette alakul. Azok a hallgatók, akik az alternatív nézetek iránt fogékonyak, valamiben mások, mint az átlag. Jobban értik, hogy az életben mindennek megvan a maga ideje, az élet komplex dolog, nem lehet mindent alárendelni a karriernek, a pénznek. Úgy kell boldogulnunk, hogy abból a családnak, a barátoknak és annak a népnek is haszna legyen, amelyhez tartozunk.

Érte valaha csábítás a vállalati szférából?

Ha valaki sikeres a pályán, elég hamar eljut abba az állapotba, hogy már nemigen kap ajánlatokat. Mielőtt tanszékvezető lettem, tizenöt évig végeztem olyan műszaki-kutatói munkát, amely közben szoros kapcsolatban álltam az iparral. Geofizikai műszerekhez fejlesztettünk szerkezeti anyagokat, és sok olyan „kutatást” végeztem, amit a világ fejlettebb részén már ismertek, de számunkra nem volt hozzáférhető.

Egyszer merült fel annak a lehetősége, hogy menjek el kereskedelmi főosztályvezetőnek egy közepes méretű hazai vállalathoz, de hamar kiderült, hogy szétfeszíteném azt a rendszert, és hamar megúnnám a taposómalmot. Nekem az egyetem megfelelő perspektívát jelentett.

Mi volt az első kapcsolata a KÖVET Egyesülettel?

A Kemény Tamás által vezetett alapítvány felkérésére kezdetben benne voltam abban a kuratóriumban, amely a KÖVET-et felügyelte. Korábbi munkahelyéről, a MIKI-ből ismertem Kemény Tamást, Tóth Gergellyel hallgató korában találkoztam egy TDK-konferencián, és később témavezetője voltam a PhD-képzés keretében, és ismerem a KÖVET-es vállalati kört is. Kapcsolatba kerültem az INEM-es kollégákkal is, Dr. Georg Winter könyvébe annak magyarországi megjelenésekor előszót írtam. Dr. Wintert nagyon elkötelezett embernek és kiváló szakembernek tartom.

A KÖVET sokat köszönhet Tóth Gergelynek. Rá talán én is gyakoroltam bizonyos hatást, és valószínűleg nem rosszat, így erős szá-lakkal kötődtem/kötődöm a KÖVET-hez. Remélem ez a díj után is így marad.

Bíró Imola, Besenyey Mónika/KÖVET

Létkérdésünk: Jó a jó(l)lét?

A KÖVET Egyesület XVI. JóLétKérdések című konferenciáját 2011. október 20-án Budapesten, a Hotel Gellértben rendezte a környezetvédelem szerepéről, a felelősségvállalásról, a fenntarthatóságról, valamint annak emberi és pénzügyi vonatkozásairól. A rendezvényen ünnepélyes keretek között adták át a Dr. Georg Winter-életműdíjat, melyet dr. Kerekes Sándor, a Budapesti Corvinus Egyetem rektorhelyettese vehetett át.

Dr. Georg Winter, a díj névadója a konferencia díszvendégeként emelte az esemény rangját. Megnyitó beszédében hangsúlyozta: „A környezeti menedzsment nem show-biznisz, hanem a teljes körű minőségirányítás sikeres és jövőközpontú módszere. A környezetbarát vállalatirányítás ellenőrző rendszerét érdemes volna állami kézbe adni, és minden minisztériumot és szintet a fenntarthatóság felé kellene kormányozni. Az embereknek rá kell ébredniük arra, hogy a világ minden állama egy magasabb rendnek, a Természetnek van alárendelve. Ennek területe a bioszféra, polgárai az élőlények összessége, és ennek a hatalomnak az ereje valamennyi élő fejlődésében lakozik.”

„A gazdaságról a legtöbb ember azt gondolja, hogy az egy gép, amelynek az a dolga, hogy minél több pénzt termeljen. A használati utasítást úgy hívják, hogy közgazdaságtan, a mérnököt pedig, hogy közgazdász. Szerintem a közgazdaságtan – eltorzult formájában, amit ökonomizmusnak nevezünk – sokkal inkább hasonlít egy vallási meggyőződéshez, amelynek szentháromsága a hatékonyság, a növekedés és a versenyképesség. Amíg le nem számolunk a bálványimádással, addig nem fogunk kijutni a váltságból” – emelte ki megnyitó beszédében dr. Tóth Gergely, a KÖVET Egyesület főtitkára.

Dr. Kerekes Sándor kapta 2011-ben a Dr. Georg Winter-életműdíjat

Dr. Kerekes Sándor 1971 óta, immár 40 éve dolgozik megszakítás nélkül a Közgazdaságtudományi Egyetemen. Nevéhez fűződik a BCE Környezetgazdaságtani és Technológiai Tanszékének megalapítása, melynek első tanszékvezetőjeként a fenntartható fejlődés egyetemi szintű oktatásának

egyik meghatározó alakjává vált. Létrehozta a Tisztább Termelés Magyarországi Központját, majd a környezettudományi szak indítása érdekében megalakította az öt tanácsképet átfogó Környezettudományi Intézetet, melynek jelenleg is igazgatója.

Jelentős hazai kutatásokat folytatott a környezet-gazdaságtan, a környezeti menedzsment és Magyarország európai uniós csatlakozásának környezetpolitikai és környezetvédelmi szempontú vizsgálata témakörökben. Fontos szerepe volt annak kidolgozásában, hogy a vállalatgazdálkodásban milyen dimenziók mentén és módszerekkel lehet érvényesíteni a környezetvédelmi szempontokat.

Számos környezet-gazdaságtani témájú szakkönyv, egyetemi jegyzet szerzője, hét

szakmai folyóirat szerkesztőbizottságának a tagja, 2003-tól az MTA doktora, 2010 júliusától az egyetem nemzetközi és tudományos rektorhelyettese. A Magyar Akkreditációs Bizottság, az UNIDO Magyar Nemzeti Bizottsága, a Magyar Közgazdasági Társaság, a Magyar ENSZ Társaság tagja, megalakításától tagja az Országos Környezetvédelmi Tanácsnak, amelynek 2008-tól az elnöke. 2000-től tagja az MTA elnöki környezetvédelmi bizottságának. Számos magas szintű tudományos és állami elismerés birtokosa. Meghívott előadóként rendszeresen megfordul a hazai és nemzetközi környezetvédelmi és fenntarthatósági eseményeken.

„»Ada címet, bár nem kértem«, kersergett kedvenc versemben, az *Epilógusban* Arany János. Közel annyi idő volt akkor, mint én most. Kaptam címeket én is, soknak őszintén örültem. A most megkapott Winter-díj mégis a legkedvesebbek közé tartozik majd, nem feltétlenül az indoklása miatt, hanem azért, mert ismerem és nagyra becsülöm Dr. Georg Wintert, akiről a díjat elnevezték, és ami legalább ilyen fontos, szeretem azokat az embereket is, akik nekem ítélték a díjat 2011-ben. Ők azok, akik a KÖVET-et létrehozták és fenntarthatóvá tették. Köszönöm, kedves barátaim!” – ezekkel a szavakkal köszönte meg dr. Kerekes Sándor a díjat.

A JóLétKérdések konferencia szekciói

A „Fenntarthatóság evolúciós akadályai” című tudományos szekcióban dr. Mérő László matematikus, dr. Miklósi Ádám biológus és dr. Hetesi Zsolt fizikus közreműködésével a konferencia résztvevői megismerkedhettek azzal, hogy a természeti rendszerekből, az öröklődés folyamatából ismerős jelenségek a társadalom és a gazdaság működése során hol és milyen formában jelennek meg. A szakemberek szerint a társada-

lomnak felül kellene emelkedni azon a téves elképzelésen, hogy rendszerek felett álló mindenhatóként az általa elképzelt irányba tudja terelni a folyamatokat. Azokat a folyamatokat, amelyek mögött komoly természeti törvények állnak. Ehelyett a működést és visszacsatolást tanulmányozva, a rendszer részeként kell megtanulnia létezni.

A „Felelősség és együttműködés a környezetvédelemben” című civil és állami szekcióban dr. Nemes Csaba, a Vidékfejlesztési Minisztérium főosztályvezetője, dr. Fülöp Sándor, a jövő nemzedékek országgyűlési biztos, Vetier Márta, a Greenpeace programigazgatója és Lukács András, a Levegő Munkacsoport elnöke vett részt a kerekasztal-beszélgetésen. A két szektor kapcsolata, együttműködési lehetőségei mellett szó esett a környezetvédő civil szervezetek anyagi helyzetéről,

lati díj bevezetése, a természetvédelem helyzete.

A „Vállalatok és emberi tényezők” című szekcióban Salamon János, a MagNet Bank vezérigazgatója, Ódor Erzsébet, a Sanofi/Chinoin újpesti részlegének HSSE-vezetője és Kapusy Pál, a MOL-csoport fenntartható fejlődés vezetője az emberi tényezőre helyezte a hangsúlyt a fenntarthatóság szemszögéből. Mindhárom előadó arra kereste a választ, hogy az egyéni elhivatottság hogyan épülhet be egy szervezet kultúrájába, az egyén és a szervezet hogyan hat egymásra. Kiemelték a munkatársak bevonásának és motiválásának fontosságát, és megosztották

a jövő nemzedékek országgyűlési biztos hivatalának jövőjéről, de olyan aktuális témákban is kifejtették véleményüket a szakértők, mint a társadalom viszonyulása az atomenergia kérdéséhez, az úthaszná-

Támogatók	
Szakmai partnerek	
Médiatámogatók	

a közönséggel álláspontjukat, miszerint a tudatformálás és egyben a folyamatos fejlődés kulcsa, ha lemennek az emberek közé, és saját területükön találkoznak és kommunikálnak velük a fenntarthatóság témájáról.

Galambosné Dudás Zsófia,
Halmavánszki Rita, Bíró Imola / KÖVET

Zöld Iroda Minősítést kapott a MARS Magyarország budapesti irodája

A KÖVET Egyesület XVI. JóLétKérdések című konferenciáján, 2011. október 20-án vehette át a Zöld Iroda minősítő oklevelet Mayer Zsolt, a MARS Magyarország vállalati kapcsolatok igazgatója. A Zöld Iroda Minősítést a MARS Magyarország budapesti irodájának évek óta tartó környezettudatos fejlesztéseiért kapta. Az irodában többek között fokozatosan csökkentik a papírfelhasználást, az energia- és vízfogyasztást, korszerűsítették a szelektív hulladékgyűjtést, valamint nagy figyelmet fordítanak a munkahelyi egészségfejlesztésre és a környezettudatos közlekedésre.

„Nagyon büszkék vagyunk a Zöld Iroda Minősítésre, hiszen egy lépésről lépésre felépített, folyamatos odafigyeléssel megvalósított programról van szó. Ma már a fenntarthatóság iránti elkötelezettség és szemléletmód beépült a munkatársak mindennapjaiba, amelyhez a KÖVET programja segítséget és motivációt nyújtott” – mondta el Mayer Zsolt, a MARS Magyarország vállalati kapcsolatok vezetője.

A 12 éve útjára indított Zöld Iroda Program a KÖVET Egyesület egyik legnépszerűbb kezdeményezésévé vált. Legfontosabb eredménye, hogy az irodai környezetvédelem számos területére kiterjedő szempontrendszert egyre több szervezet ismeri meg, és gyarapszik a környezet- és emberbarát módon működő irodák száma. A már zölden üzemelő irodák részéről felmerült az

igény, hogy hivatalosan és emblematikusan megkülönböztethetők legyenek, és mindezt külső, független szakértő révén hitelesíthessék. Ennek érdekében 2008-ban a KÖVET Magyarországon elsőként kidolgozta a Zöld Iroda Minősítést.

A Zöld Iroda Minősítést megszerző irodáknak nagyon szigorú kritériumrendszer-

nek kell megfelelniük az iroda berendezésétől, az energia- és víztakarékosságtól kezdve a papír- és irodaszer-használattól, utazástól, étkezéstől, takarítástól keresztül egészen a rendezvények megszervezéséig, valamint a hulladékkezelésig. Ezenfelül rendelkezni kell egy Zöld Iroda-csapattal, amely felel a folyamatos fejlődésért, a munkatársak képzéséért, valamint megfogalmazza az iroda üzemeltetési politikáját, amelyet minden munkatárssal megismertet. A működést évente felül kell vizsgálni, célokat kell kitűzni, az eredményekről pedig be kell számolni a KÖVET Egyesületnek, valamint kétévente átfogó audit keretében kell megújítani a tanúsítványt.

Bővebben a Zöld Iroda programról:
www.zoldiroda.hu.

Zölden és nyereségesen, avagy a Winter-modell 40 éve

A KÖVET XVI. konferenciájának díszvendége Dr. Georg Winter, a környezettudatos vállalatirányítás atyja volt. A „Zölden és nyereségesen” című könyve, személyisége és egész életműve egyesületünk megalakulásában inspiráló szerepet töltött be.

„A jövőről fogok beszélni, de kicsit a múlttal kezdem” – indította Dr. Georg Winter „A világ első környezetmenedzsment-rendszerének kifejlesztése az Ernst Winter és fiai közép-vállalatnál” című előadását a KÖVET XVI. konferenciáján. Dr. Winter a természet szeretetét már gyermekkorában magába szívta. A II. világháborúban lebombázott, kietlen, szürke házuk kertje jelentette számára az elvesztett paradicsomot. Mély benyomást tett rá tanítója, Loki Schmidt, a későbbi kancellár, Helmut Schmidt felesége, aki tanítványait a természet szeretetére nevelte. „Az iskolai növénygyűjtés során talált útifű szimbolikusan végigvezetett az életemen” – mondta Dr. Winter. Tizenegy éves korában – ahogy egy esszében később meg is írta – az volt az álma, hogy egy Svájc nagyságú természetvédelmi parkot hozzon létre.

A családi vállalkozást dédapja 1847-ben alapította. Eredetileg könyvmókat, gyémánt szerszámokat gyártottak, később csiszoló- és köszörűkorongokat. Georg 1968-tól vette át bátyjával, Ernst Michael Winterrel a céget. A termékpaletta sikeres fejlesztésével 1968 – 1987 között 20 millió márkáról 200 millió márkára növelték a forgalmat, amellyel Németországban 40%-os, a világpiacon pedig 5%-os piaci részesedést értek el. 1972-ben, a cég 125 éves jubileumának évében olvasta Ernest E. Snyder „Todeskandidat Erde” (A halálra ítélt Föld) című könyvét, amely gyökeresen megváltoztatta a szemléletét.

A következő években bevezette a később róla elnevezett Winter-modellt, a környezettudatos vállalatirányítás átfogó rendszerét. Konferencia-előadásában kiemelte modelljének innovatív elemeit. A munkatársak tudatformálása, környezet-orientált képzése elsődleges fontosságú volt a Winter & Sohnnál, például vállalati újságon keresztül, környezetvédelmi fotó- és rajzpályázatok révén. 1984-től az új dolgozókat egy Hamburg melletti természet-

védelmi területre vitték tanulmányútra, ahol egy erdész a természet ismeretére és szeretetére oktatta az alkalmazottakat. Winter úr hangsúlyozta, hogy a környezettudatos dolgozók jobban teljesítenek, és motiváltabbak. A munkatársak otthonaikban is használható környezetvédelmi oktatást kaptak. 1992 óta több mint 2500 tanácsadót képeztek ki, akik háziasszonyok számára tartottak képzést környezetbarát praktikákról.

Az ISO 14001 megjelenése előtt 24 évvel a vállalaton belül Dr. Winter intézményesítette a környezetvédelmet: környezetvédelmi vezetőt nevezett ki, környezetvédelmi bizottságot hoztak létre, amelyben minden osztályról részt vettek a vezetők, környezetvédelmi akcióprogramokat dolgoztak ki a folyamatos fejlődés érdekében. Jelentős megtakarítást értek el a hulladék és energia terén, a megtakarítási programokban a dolgozók anyagilag is motiválva voltak. 1987-ben például 305 javaslat érkezett be, amelyből 133-at fogadtak el, és ezekkel az intézkedésekkel több mint 510 000 márkát spóroltak. A dolgozók munkakörülményeit is javította az alacsony zajszintű (később iparági sztenderdé vált ún. suttogó kerék) szerszámok használata. Az új telephelyek kiválasztásánál és megépítésénél környezeti szempontok érvényesültek. 1985-ben az új, nordenstatti

telephely volt az első német ökoszemponatok szerint épült gyárépület, ahol például hasznosították a termelőgépek hulladék hőjét, és a fény teljes spektrumát átengedő speciális ablaktáblákat építettek be. 1995-ben eladták a rendkívül sikeres vállalatot azzal a fontos céllal, hogy idejüket és anyagi forrásait teljes mértékben a környezetvédelemnek szentelhessék. 1998 óta ebben a régi gyárépületben működik a Jövő Háza (Haus der Zukunft), amely környezetvédő szervezeteknek ad otthont.

1986-ban Dr. Georg Winter az Európai Bizottság felkérésére kézikönyvet írt a Winter & Sohnnál bevezetett modellről, amely Németországban hat kiadást ért meg, s több mint egy tucat nyelvre fordították le. Magyarországon 1997-ben Tóth Gergely fordításában jelent meg. Dr. Winter 1984-ben alapította meg a B.A.U.M.-ot, a Környezettudatos Vállalatirányítás Németországi Egyesületét, amely ma 450 vállalati tagot számlál. A B.A.U.M. 1991-ben bekerült az ENSZ „500

Roll of Honour” Környezeti Programjába. 1991-ben jött létre a nemzeti egyesületeket összefogó INEM (International Network for Environmental Management), amelynek a KÖVET Egyesület is tagja. 1995-ben Dr. Winter a Német Szövetségi Környezetvédelmi Alapítvány kitüntetésével járó összeget megosztva, 250 000-250 000 euró arányban a B.A.U.M.-nak és az INEM-nek adományozta, amelyeknek 2004-ig az elnöke volt.

A Jövő Házának 10. évi jubileumi fennállása alkalmából Dr. Winter 2008-ban elindította az „Initiative für die Rechte der Natur”, a Természet Jogaiért kezdeményezést, melynek célja az Egyesült Nemzetek által 1949-ben kiadott Emberi Jogok Nyilatkozatának kiegészítése a természet jogaival. Dr. Winter célja továbbá a környezettudatos vállalatirányítás eszméjének elterjesztése az államigazgatásban.

Csizmadia Edit / KÖVET

Régi-új dilemmáink

(Folytatás a címlapról)

Ezen ellentmondás a vállalati felelősségvállalás különböző területein is jól megmutatkozik. A környezeti teljesítményértékelés egyik alapvető dilemmája például, hogy bár helyesen alkalmazva kielégítő információkkal tud szolgálni egy-egy gazdálkodószervezet kibocsátásairól, illetve az ezekre vonatkozó intézkedéseikről, addig a környezeti állapotban indukált változások tekintetében lényegében tanácstalanok maradunk. A vállalatok által előállított adatok gyakran még egy-egy szervezet saját időbeli teljesítményének a követésére is alkalmatlanok, nemhogy iparági összehasonlításokra vagy a tágabb értelemben vett környezeti állapotról vonatkozó következtetések levonását tennék lehetővé. Márpedig végső soron nem az elkötelezettség, még csak nem is a környezeti és társadalmi intézkedések végrehajtása, hanem a konkrét hatások, illetve azok eredője határozza meg közelebbi és távolabbi jövőnket.

A másik gyakran emlegetett példa, a „zöldre mosás”, illetve az ENSZ szervezetei által meghirdetett programok (mint például a Global Compact) névleges, de tényleges tettekben nem megnyilvánuló követése, azaz a „kékre mosás” (bluewashing) nem új keletűek, de vajon hogyan érhető tetten, és milyen arányban vannak jelen a vállalati gyakorlatban?

Ezeket a problémákat a szakemberek szűk körén kívül is egyre többen felismerik, és próbálnak kisebb-nagyobb lépéseket tenni a megoldás irányába. Az egyik ilyen kísérlet – amit feltehetően mérföldkőnek nevezünk majd az elkövetkező években – az Európai Bizottság 2011. október 25-én megjelent, a vállalatok társadalmi felelősségvállalásával kapcsolatos új politikája, amely a 2011–2014-es évek-re vonatkozik.

A dokumentum szerint „a vállalatoknak rendelkezniük kell olyan eljárásokkal, amelyek segítségével üzleti működésükbe és alapvető vállalati stratégiájukba (core strategy) integrálják a társadalmi, környezeti, etikai, valamint emberi jogi kérdéseket és problémákat, érintettjeikkel való szoros együttműködésben”. Az új CSR-politika a korábbi EU-definíciótól eltérően a társadalmi felelősségvállalást már nem bizonyos szabványok együttesének tekinti, hanem mint „a vállalatok felelősségét a társadalomra gyakorolt hatásaikért”. A cél egyrészt a pozitív ha-

tások kiváltása – például olyan új termékeket és szolgáltatásokat eredményező innovációk által, amelyek egyszerre kedvezők a társadalom és a vállalatok számára is –, illetve a negatív hatások minimalizálása és megelőzése. Az új politika kilátásba helyezi egy a társadalmi és környezeti információk publikálásának fejlesztését szolgáló szabályozás megjelenését is.

Az EU új CSR-politikája a korábbinál tehát sokkal erősebb elköteleződést jelent a CSR, illetve annak helyes vállalati alkalmazása mellett, miközben olyan lényeges részletekkel is foglalkozik, mint a kis- és közepes vállalatok szerepe és lehetőségei a környezetvédelem és a társadalmi felelősségvállalás területein.

Mindezen pozitív fejlemények mellett azonban továbbra is releváns marad a vállalati felelősségvállalás legkínosabb kérdése: képes lehet-e a CSR és új európai felfogása kedvező irányba terelni a gazdálkodószervezetek alaptervekenységét? Képes lehet-e az EU-s politika megvalósítható alternatívát kínálni a globális gazdasági és társadalmi folyamatokkal szemben, melyek a problémák kiéleződésével

nemhogy gyengülni, de egyre inkább erősödni fognak?

A társadalom a mai napig elfogad, de legalábbis megtűr olyan tevékenységeket és módszereket, melyek össztársadalmi „károsságához” nem fér kétség. Az előbbiekre gyakran alkalmazott példaként szolgál a fegyverek, kábítószeres és számos egyéb, egészségre káros élvezeti cikk előállítása, míg az utóbbiak közé tartozik a félrevezető kommunikáció vagy akár a tervezett elavultatás minden korábbi méretet meghaladó, mégis alig-alig megkérdőjelezett módszere.

Mindezek nem írhatók egyedül a vállalati szféra számlájára, hiszen fogyasztók nélkül nem működnek a piacok, és a fejlett társadalmak legtöbb tagjának alapvető érdekei fűződnek a jelenlegi társadalmi rend fenntarthatásához. Mégis, lehet, hogy ideje lenne megállnunk egy pillanatra, és elgondolkoznunk azon, hogy a jelenben vállalt áldozatok nélkül, csak a win-win szituációkat keresve minden esélyünket eljuttassuk egy hosszú távú fenntarthatóságra.

Dr. Zsóka Ágnes, Dr. Zilahy Gyula / TTMK

Az Európai Unió új CSR-politikájának akcióterve az alábbi területeket emeli ki a 2011–2014-es periódusra:

1. A CSR átláthatóságának elősegítése és a jó gyakorlatok elterjesztése. Ez magában foglalja egy európai szintű díj megalkotását, valamint a vállalatok és érintett csoportjaik számára szektoronkénti platformok létrehozását közös (kötelezettség) vállalások és a fejlődés közös monitoringja érdekében.
2. A vállalatokba vetett bizalom javítása és szintjének nyomon követése. A bizottság társadalmi vitát kezdeményez a vállalatok szerepéről és lehetőségeiről, valamint felméréseket készít az állampolgárok vállalatok irányában tanúsított bizalmáról.
3. Az önszabályozási és a megállapodásokon alapuló szabályozási folyamatok javítása. Az Európai Bizottság egy rövid protokoll kidolgozását javasolja, amely vezérfonalként szolgál a jövőbeli önszabályozási és megállapodásokon alapuló szabályozási kezdeményezésekhez.
4. A CSR-tevékenység piaci jutalmazásának elősegítése. Ez a fogyasztás, a befektetés és a közbeszerzés területeire vonatkozó európai politikák megfelelő „hasznosítását” jelenti annak érdekében, hogy a piac jutalmazza a felelős üzleti működést.
5. A társadalmi és környezeti információk publikálásának fejlesztése a vállalatoknál. Az új politika megerősíti a bizottság szándékát arra vonatkozóan, hogy hamarosan törvényjavaslattal kíván előállni ebben a témában.
6. A CSR további integrálása a nevelésbe és képzési programokba, valamint a kutatásba. A bizottság további támogatást kíván nyújtani a nevelés és képzés számára a CSR területén, valamint igyekszik a finanszírozási lehetőségeket feltárni a korábbinál több kutatás számára.
7. A nemzeti és regionális CSR-politikák fontosságának hangsúlyozása. A bizottság ösztönzi a tagországokat saját, a CSR népszerűsítésére vonatkozó terveik bemutatására és fejlesztésére, frissítésére 2012 közepéig.
8. A társadalmi felelősségvállalásra vonatkozó európai és globális megközelítések jobb összehangolása. A bizottság többek között kiemeli:
 - az OECD multinacionális cégek számára készült irányelveit,
 - az ENSZ Global Compact 10 alapelvét,
 - az ENSZ-nek az üzlet és az emberi jogok kapcsolatára vonatkozó irányelveit,
 - az ILO alapelveit, a multinacionális cégek társadalmi politikáját illetően az ISO 26000 iránymutató szabványt a társadalmi felelősségről.

Autóipar Környezeti Szakembereinek Fóruma

Mi az? Egy amerikai, két japán, négy német, egy francia és egy kanadai cég képviselője ül egy kerekasztalnál...

Ez egy vicc kezdete is lehetne, de a fejtrő helyes megfejtése most az, hogy ők a résztvevők a KÖVET Egyesület és a DENSO Gyártó Magyarország Kft.

(Denso) által közösen életre hívott Autóipar Környezeti Szakembereinek Fórumán. A fórum ötlete a Denso környezeti és EHS-vezetőinek fejében fogalmazódott meg azzal a céllal, hogy létrehozzanak egy olyan platformot, ahol a hasonló tevékenységi körű, az autóiparban dolgozó vállalatok környezeti és CSR-eszközeiket, gyakorlatukat és akár konkrét mérőszámait is megoszthatják egymással, segítve ezzel az információáramlást, a tapasztalatcserét és így egymás munkáját. A fórum nyitó találkozásiára júniusban került sor, a következőt szeptember 7-én tartottuk, ahol az ötletgazda látta vendégül a szakembereket székesfehérvári gyárában.

Az eddigi két alkalom arra volt elegendő, hogy a résztvevők megismerkedjenek, bemutassák saját gyakorlatukat a környezeti

teljesítmény mérése terén, és ötletet merítsenek egymástól.

A bemutatkozást az Audi Hungaria Motor Kft. (Audi) és a Denso kezdte még a júniusi találkozón. Megismerhettük az Audi BUWAL módszerét és az EMAS III. követelmé-

nyeknek megfelelő KPI (Key Performance Indicator) kulcsindikátorokat, amelyeket az Audi környezeti nyilatkozata is tartalmaz. A Denso környezetiteljesítmény-értékelő rendszere 1999 óta működik, 2010-ben az

Excel-alapú rendszer újratöltése is megtörtént, amelyre a változó trendek, előírások miatt volt szükség. A rendszer a különböző kategóriák teljesítményértékeit súlyozza és összesíti. A végeredmény egy a jelzőlámpához hasonló színek, amely az anyavállalat és a vezetőség számára is kommunikálható módon teszi közzé a vállalat környezeti teljesítményének alakulását.

Az őszi találkozón a jó gyakorlatok között volt például az ALCOA-KÖFÉM Kft. önkéntes munkavégzés terén elért eredménye, amely szerint az elmúlt évben a dolgozók 40%-a vett részt önkéntes munkában. Itt említhet-

jük meg a veszprémi székhelyű Valeo Auto-Electric Magyarország Kft. VOC-mentesítő berendezését is, amely a jelen lévő szakemberek élénk érdeklődésére tartott számot, és így a fórum a jövőben még részletesebben foglalkozik majd az egyedi fejlesztésű berendezéssel. A fórumon kiderült, hogy a Békéscsabán és Orosházán három gyáregységgel működő Linamarnál a hozzáadott értékre vetítik, ami azért érdekes, mert a viszonyítási alap a fajtágos mutatószámok alkotásának sarkalatos kérdése. A Robert Bosch Elektronika Kft. hatvani 8000 m²-es gyártóegységének környezeti mutatószámait egy az anyacég által üzemeltetett központi adatbázisba töltik abszolút adatokként, ami pedig a valós környezeti terhek volumenét adja.

A környezeti szakemberek következő találkozásiára 2012 elején kerül sor, amikor is további négy vállalat környezetiteljesítmény-értékelő gyakorlatát ismerhetjük meg. A résztvevők visszajelzése alapján szükség van ezekre a fórumokra, ahol a szakmát, a fejlesztéseket, a trendeket és a nehézségeket is megbeszélhetik egymással a hasonló cipőben járó környezeti szakemberek.

Herner Katalin / KÖVET

KÖVET rendkívüli közgyűlés

2011. szeptember 7-én a KÖVET rendkívüli közgyűlése módosította az egyesület alapszabályát. A Fővárosi Bíróság megállapította, hogy a változtatások megfelelnek a törvényi előírásoknak. Az alapszabály hatályos szövege a KÖVET honlapján, a www.kovet.hu oldalon érhető el, az ülés jegyzőkönyvét a tagvállalatok kapcsolattartói számára megküldtük.

A KÖVET-tagvállalatok kezdeményezésére a közgyűlés szintén határozatot hozott három szakmai munkacsoport elindításáról CSR, energetika és környezetvédelem témakörökben, amelyek november folyamán megtartották alakuló üléseiket. A munkacsoportok célja a KÖVET-tagok és társult tagok szakmai együttműködése, az együttgondolkodás előmozdítása, az egyesületi élet pezsgőbbé tétele, az értékvédelem érvényesítése a környezettudatos vállalatirányítás, a fenntarthatóság és a vállalati felelősségvállalás területén.

A munkacsoportok alakuló üléseiről, céljairól a Lépések következő számában számolunk be.

Új KÖVET-tagok

Beco Hungary Kft.

A Beco meggyőződése, hogy a fenntarthatóság megtérül. A hollandiai alapítású, 1990 óta működő, mára nemzetközivé vált tanácsadó cég három hollandiai, egy belgiumi és egy magyar irodával működik. Rendszerszemléletű megoldásokat nyújt mind a stratégia kidolgozása, mind a megvalósítás területén, szolgáltatásai a következő területekre összpontosulnak:

- Ellátási lánc stratégiaalkotás
- Éves fenntarthatósági jelentés készítése
- Érintettek feltérképezése és bevonása
- Beszállítói minősítés politika kidolgozása
- Széndioxid-menedzsment
- Energiafogyasztás-figyelés
- Energiahatékonysági elemzés és fejlesztési stratégia kidolgozása
- Fenntartható beszerzési politika kialakítása

További információ:

Mórotz Attila
+36 20 390 2268, morotz@beco-hungary.hu
www.beco-hungary.hu

Aarhus-Pro Környezet- és Energia-gazdálkodási Információs Iroda Bt.

Az Aarhus-Pro Bt.-t 2002-ben jegyezték be, főtevékenysége a mérnöki tanácsadás, amelyet elsősorban az energiahatékonysági fejlesztések és környezetvédelmi innovációk terén gyakorol. Az elmúlt 10 évben mintegy 60 olyan projektben dolgozott, amelyek eredményeként primerenergia-megtakarítást és ÜHG-kibocsátáscsökkenést kiváltó műszaki és menedzsmentmegoldások születtek. Az Aarhus-Pro Bt. nagy hangsúlyt fektet a technológiatranszfer előmozdítására és a tématerületet érintő oktatási, képzési feladatok ellátására, ezért aktívan közreműködik a szakirányú felnőttképzési programok kidolgozásában és lebonyolításában. KÖVET-tagságával is főként ezt a folyamatot igyekszik támogatni.

További információ:

Köteles Géza ügyvivő
koteles.g@aarhus-pro.hu
+36 20 514 8447

Energiafelhasználás-csökkentési törekvések a Grundfosnál

Több kutatás szerint a globális hőmérséklet látszólag alacsony emelkedése is súlyos következményekkel járhat. Akár 2-4 fokos emelkedés hatására is kihalhatnak a jegesmedvék, Banglades és Egyiptom víz alá kerülne, Afrika gyakorlatilag felperzselődne és élehetlenné válna, a kevés erőforrással rendelkező miniállamok pedig – mivel képtelenek lennének önfenntartásra – katasztrofális veszteségeket szenvednének. Talán még nincs késő ahhoz, hogy megállítsuk az ehhez vezető folyamatokat. A Grundfosnál mindenesetre így gondolják. Ezt nemcsak a kitűzött célok, az eredmények is igazolják.

„A klímaváltozás olyannyira fontos dolog, hogy a megoldását nem bízhatjuk egyedül a politikusokra” – hangzott el a 2009 decemberében megrendezett koppenhágai COP15 klímakonferenciát követően, amely arról volt nevezetes, hogy az említett politikusok semmilyen épkezláb megoldást nem találtak a szóban forgó problémára. Ekkor több ipari szereplő, köztük a dániai

Grundfos – a világ vezető szivattyúgyártója – is azzal a kezdeményezéssel rukkolt elő, hogy mivel az ipar az egyik okozója a globális környezeti változásoknak, részt kell vállalnia a megoldásban is. Ennek folyomásként határozta el a vállalatvezetés, hogy 2008 (mint az utolsó „békeév” a globális pénzügyi „válság” előtt) energiafelhasználási- és szén-dioxid-kibocsátási értékét soha többet nem fogja meghaladni, bármilyen termelésnövekedése legyen is.

E kijelentést természetesen komoly lépések, intézkedések követték, melyben – talán szerénytelenség nélkül állíthatom – a magyarországi leányvállalat (GMH) az élen járt. A tatabányai és székesfehérvári gyárban dolgozó környezetvédelmi és épületüzemeltetési mérnöksapat, versengve a termelésnövekedéssel, illetve a változó időjárási körülményekkel, hónapról hónapra faragta le a kWh-kat és a tonnákat.

Mindeközben kiépült egy adatszolgáltatási, -gyűjtési rendszer, hogy naprakész adatokkal szolgálhassunk mind a magunk, mind a további Grundfos gyártó vállalatok, illetve a dániai központ számára, és ahol a jelentkező csökkentések műszaki hátteréről is folyamatosan tájékoztathatunk, tájékozódhatunk. Igyekszünk ugyanis azonnal meríteni a jó ötletekből, természetesen az egyedi sajátosságok figyelembevételével.

Személyes tapasztalatcserére is többször sort keríthettünk, hiszen a Grundfos-csoport környezetvédelmi csapatában rendszeresen nyílik erre lehetőség. Egy ilyen alkalommal,

idén márciusban a soros GEMM-en (Grundfos Environmental Management Meeting) nyertük el „A 2010-es év legjobb környezetvédelmi története” díjat. E rangos elismerést a világ minden tájáról érkező, közel ötven szakmabeli kollégánk szavazata alapján kaptuk meg.

Lássuk azonban szép sorban, minek köszönhattuk ezt a megtiszteltetést!

A magyarországi gyárakban a dániai vezetés fenti döntését megelőzően, gyakorlatilag a 2008. novemberi globális pénzügyi és gazdasági „válság” másnapján megszülettek azok a takarékosági döntések, amelyek – akkor ugyan még főként gazdaságossági megfontolásból – a későbbi vállalat alapját képezték. A GMH emiatt lépéselőnybe került más Grundfos leányokkal szemben is, ami a vállalatcsoport tervén túl (hogy a 2008-as szintet nem haladja meg) komoly csökkentési előirányzatokban nyilvánult meg. Ha e célokat elérjük, az az egész Grundfos számára is jelentős értéket képvisel, hiszen a dániai központ után a legnagyobb leányvállalat vagyunk. Lássuk azonban konkrét számokban, hogy mi is a helyzet!

Ha a teljes vállalatcsoportot nézzük, 2008-hoz képest 2009-re a dáni koronában számított nettó árbevétel 11%-kal, a CO₂-kibocsátás 13%-kal csökkent. 2010-re viszont ez a bevétel 3%-kal emelkedett, miközben a CO₂-kibocsátás 2%-kal csökkent. Ugyanez a GMH-nál 2009-ben 7%-os árbevétel-, valamint 18%-os CO₂-csökkentést hozott. A 2010-es év pedig 15%-os nettó árbevétel-emelkedés mellett 6,5%-kal kevesebb CO₂-kibocsátást eredményezett, mint 2008-ban.

A GMH-ban a nettó árbevételünk jelen állás szerint újabb rekordokat döntöget, miközben 4%-kal még mindig a 2008-as szint alatt vagyunk CO₂-ben, ha 2011 első kilenc hónapját hasonlítjuk össze 2008 január-szeptemberi időszakával.

Ideje szólni azonban a konkrét intézkedésekről is. A „válság” bejelentésének másnapján meghirdettük a lekapcsolási programot. Minden termelőgépet, berendezést, világítást, amelyre a technológia vagy a biztonsági-vagyonvédelmi előírások nem követelnek folyamatos működést, lekapcsoltunk hétvégére és éjszakára. Ezt folyamatosan ellenőriztük is. Azokat a berendezéseket, melyek folyamatos ellátást (áram, hűtés, sűrített levegő stb.) igényelnek, helyi kis ellátókkal szereltünk fel a nagy teljesítményű központiak helyett. Ahova csak lehetséges volt, mozgásérzékelős, fényérzékelős kapcsolókat tettünk, és azokat az épületfelügyeleti rendszer megfigyelése alá helyeztük, kiküszöbölve az emberi tényezőt. Hőszivattyúkat, napkollektort, frekvenciaváltókat építettünk be, hulladék energiákat „mozgósítottunk” fűtésre.

Mindeközben igyekeztünk bevonni a folyamatba saját dolgozóinkat is az ún. „Zöld kaizen” rendszerrel, amelyben extra díjazással honoráltuk energiacsökkentésről, fenntarthatóságról szóló újítási javaslatokat.

Amikor úgy éreztük, hogy leszűreteltük az összes alacsonyan csüngő gyümölcsöt, többet már csak megújuló energiaforrások használatával (pl. napelemmel, szélkerékkel) lehet csökkenteni, csatlakoztunk a dániai központ felhívásához, és 2011 októberében vendégül láttuk a dán COWI céget egy teljes energiaaudit elvégzésére, abban a reményben, hogy további csökkentési lehetőségeket tárnak fel. Az auditorcsapatot elkísérő dániai Grundfos-szakértő elismerően nyilatkozott az eredményeinkről, amelyeket szeretnének felhasználni a többi gyártó vállalat energiahatékonysági fejlesztéseinél is. A COWI által jelzett megoldások megvalósítása azonban még a jövő zenéje, lesz tehát dolgunk 2012-ben is. Komoly dolog az, amit a Grundfos vállalt, első hallásra talán lehetetlennek is tűnik, de az eddigieket látva van okunk a bizakodásra.

Kanisay Zsolt
környezetvédelmi mérnök
Grundfos Magyarország Gyártó Kft.

Mi van a vízcsapon túl? A Duna-parti kutaktól a kehely formájú toronyig

Szeptemberben különleges vízműtúrán vehettek részt a Fővárosi Vízművek Zrt. jóvoltából a 2011-es Zöld Iroda-verseny nagyvállalati kategóriájának győztesei. A sanofi-aventis/Chinoin és a Tata Consultancy Services Ltd. Magyarországi Fióktelepének Zöld Iroda-csapatához a KÖVET Titkárság munkatársai is csatlakoztak. Vendéglátónk, Károlyi András vízügyi szakértő vezetésével jártunk a Duna alatt, az esténként kékes fényben úszó víztoronyban Budafokon, és még a Gellért-hegy gyomrába is bemerészkedtünk. Megtudhattuk többek között, hogy honnan érkezik a budapesti ivóvíz, mennyi vizet fogyasztunk egy nap alatt a városban, mitől lehet fehér a frissen kitöltött csapvíz, és a bátrabbak megkóstolhatták a Duna igazi ízét is.

A program a Káposztásmegyeri Főtelepen indult, ahol bejártunk egy működő és egy üzemben kívül lévő, felújított és karbantartott, műemlék jellegű gépházat. Az épületek tervezésénél a funkcionalitás mellett nagy szerepet kapott a látvány is: a gépház belső díszítése pazar. Vezetőnktől megtudtuk, hogy az 1880-as években kezdődött meg az egyre terjeszkedő főváros vízellátását biztosító kutak és szivattyúház tervezése a Duna-parton, a Palotai-szigeten és a Szentendrei-szigeten. A megvalósítást 1893-ban kezdték, és az 1900-as évek elejére készült el az összes kút, a Duna alatti vezeték, a gépházak és a csőhálózat. Az első pesti vízmű a millennium évében kezdte meg működését gőzgépes üzemben, majd az 1930-as években tértek át az elektromos működésre.

Arra a kérdésre, hogy a millennium előtt hogyan történt Budapest vízellátása, András elmondta, hogy általában a házak udvarán ásták a kutakat. Ez elsősorban a pesti oldalon okozott komoly problémákat. A nagyfokú szakértelemhiány miatt ugyanazon az udvaron szikkasztották el a szennyvizet, ami megfertőzte a kutak vizét. Ennek következtében súlyos kolera- és tífuszjárványok törtek ki, és elterjedt az a nézet, hogy a kútvíz nem egészséges, mesterséges tisztításra van szükség. Amikor Pesttől északra, lakott területen kívül megépült az első, természetes szűrésre alapozott vízmű, ahol szintén kutakból nyerték a vizet, megszűntek a fertőzések és a járványok. A Fővárosi Vízművek Zrt. munkatársai büszkék rá, hogy több mint száz éve biztosítanak jó minőségű ivóvizet a lakosságnak, és a fogyasztók nem betegedtek meg tőle, annak ellenére sem, hogy a II. világháború alatt, valamint az 1970-es években komoly nehézségek voltak a vízellátásban.

A Szentendrei-szigeten létesített kutakra azért volt szükség, mert rohamosan növe-

kedett Budapest vízigénye, de Dunakeszi felé már nem lehetett tovább terjeszkedni. A szigetről egy vízzel telített bűjtatón és egy alagúton keresztül hozzák át az ivóvizet. Az utóbbi érdekessége, hogy a két vízcső között át lehet sétálni a folyó alatt, valamint elektromos és a kommunikációt biztosító kábelek is futnak az alagútban. A túra résztvevői a parton található aknában körülbelül tíz emelet mélységbe ereszkedtek le a föld alá. A társaság kezdett elcsendesedni, majd derengő fényben, két hatalmas, vizet szállí-

tó vezeték társaságában sétáltak át a visszhangzó alagúton keresztül a szigetre, ahol körülbelül 500 kútból gyűjtik a vizet, amelyek különböző vízállásokra épültek.

A fogyasztókat leginkább az ivóvíz minősége foglalkoztatja. Vendéglátóink, Rauscher Csaba és Kármán István elmondták, hogy a vizet a csőhálózatba jutás előtt, már a Szentendrei-szigeten klórgázzal fertőtlenítik folyamatosan működő klóradagolók segítségével; a városba juttatás során pedig már csak utóklórozást végeznek, hogy ne maradjon nagy mennyiségben klór az ivóvízben. A fertőtlenítésre azért van szükség, hogy a műtárgyakban vagy csövekben található pangó vizekben ne induljanak be olyan káros biológiai folyamatok, amelyeket később már csak jelentősebb klórmennyiséggel lehetne leállítani. A hagyományos klórgázzal való fertőtlenítés mellett már használják az UV (ultraviola) fénnel történő vízfertőtlenítést is. A módszer előnye, hogy így az ivóvíznek semmilyen mellékíze vagy szaga nem lesz, hátránya azonban, hogy hatását csak ott fejti ki, ahol alkalmazzák, ezért minimális mennyiségben kiegészítő klórozás szükséges.

A vállalat munkatársai elmondták, olyan mértékben fertőtlenítik a vizet, hogy elfogyasztása ne okozzon közegészségügyi problémát. Vendéglátóink elosztatták azt a tévhitet, hogy a klórtól fehér színű a pohárba frissen kiengedett csapvíz. Ha a hálózatban van olyan berendezés (például szivattyú) vagy olyan csőszakasz, ahol a nagy sebességgel áramló vízbe levegő jut, akkor apró légbuborékok keletkeznek, amiktől fehérnek látjuk a vizet. A nagyobb mennyiségű, például tárolóban található vizet pedig a benne lévő oldott anyagok, ásványi sók miatt láthatjuk kéknek.

Miután „alapfokú képzést” kaptunk a Káposztásmegyeri Főtelepen az ivóvízszolgáltatásról, ellátogattunk a kehely for-

májú budafoki víztornyhoz (édesszájúak szerint a kehely karamellízú bonbonra emlékeztet). Évtizedekkel korábban már felmerült a hegytető vízellátásának javítása, hiszen a terület mindig is kritikus pontnak számított a vízszolgáltatásban. Az 1970-es évek végén – a mainál lényegesen nagyobb napi vízfogyasztásnál – fogalmazódott meg először az igény egy víztorony építésére. A megvalósításra azonban csak 10 évvel ezelőtt nyílt lehetősége a vállalatnak, így a torony végül 2008-ban lett a budapesti hálózat része. A tetején – 3000 m³ ivóvíz felett sétálva – a különleges kialakítású, excentrikus kehely 42 méteres magasságából csodáltuk a kilátást, és keres-

tük a csepeli és a kőbányai víztornyokat.

A magasból ismét a mélybe szálltunk: ellátogattunk az ország legnagyobb víztároló medencéjébe, a Gellért-hegy gyomrában található, 80 000 m³-es tárolókapacitású Gruber József-medencébe.* A víztárolók a kutas kitermelési mód kiegészítői, amelyek kiküszöbölik a napszakonként és évszakonként jelentkező fogyasztásiingadozásokat, valamint a hálózatban lévő nyomásingadozásokat. Egy tároló működése akkor megfelelő, ha nem romlik benne a víz minősége, ennek feltétele pedig a vízrések közel azonos tartózkodási ideje, ezért el kell kerülni a pangó területek és örvények kialakulását. Megnyugtattak

minket, hogy a Gruber-medencében egy napnál hosszabb ideig sosem tárolják a vizet: éjjel – amikor kisebb a fogyasztás – feltöltik a medencét a kitermelt vízzel, napal pedig leürítik a hálózatra, így mindig friss ivóvizet kapnak a fogyasztók.

Köszönjük a hasznos és érdekes túrát vezetőinknek, Károlyi Andrásnak, Sándor Zsoltnak, Rauscher Csabának, Kármán Istvánnak és a Fővárosi Vízművek Zrt. munkatársainak!

Halmavánszki Rita / KÖVET

* Összehasonlításképpen: Budapest napi teljes ivóvíz-felhasználása 400-450 ezer m³ körül van, nagyon meleg napokon pedig megközelíti a 600 ezer m³-t.

„Talán nincs minden veszve...”

Így véli Percsiné Bíró Kinga, aki 2005 óta tagja a KÖVET Egyesület elnökségének, és jelenleg a második ciklusát tölti. 2002-ben lett a Dreher Sörgyárak Zrt. környezetvédelmi vezetője, akivel az elmúlt évek sörgyári tapasztalatairól, a szakmai változásokról beszélgettünk.

Mikor és hogy kerültél kapcsolatba a Dreher Sörgyáraknál a környezetvédelemmel?

20 éve dolgozom a Dreher Sörgyáraknál, az utóbbi 10 évben környezetvédelemmel foglalkoztam. Amikor erre a területre orientálódtam, a vállalat már szép eredményeket ért el a környezetvédelem területén. A cég a magyar élelmiszeriparban, így a söriparban is elsőként épített ki és tanúsított környezetközpontú irányítási rendszert. Könnyű volt elcsábulnom...

Hogy látod, az elmúlt 10 évben miként változott a környezetvédelem Magyarországon, a Dreher Sörgyáraknál, illetve hogyan ítéled meg a KÖVET szerepét ezekben a folyamatokban?

Még ha a fejlettebb országokhoz képest vannak is lemaradásaink, ez az időszak elég hosszú ahhoz, hogy a fejlődés érzékelhető legyen. Sokat segített ezen a jogalkotás, amely a vállalatok „tudatosságának” adott egy kis lendületet. Ezzel nem szeretném azt mondani, hogy a vállalatok nem környezet-tudatosak, de megfelelő jogszabályi háttérrel könnyebb eredményeket elérni. A Dreher Sörgyárak esetében egyszerű dolgunk volt, mert az anyacég (SABMiller) is – sok más vállalathoz hasonlóan – a környezettudatosság irányába terel bennünket, összehasonlítja a leányvállalatok teljesítményét, és vannak alapelvek, amelyekkel nem lehet szembenemenni. Például nem „illik” lehetőség szerint semmilyen hulladékot lerakóba küldeni, illetve egy jó környezeti teljesítményt elronta-

ni. Amikor próbáltuk a biológiai szennyvíztisztító megvalósítását megtérülési számítással indokolni, kiderült, hogy tulajdonképpen erre nincs is szükség, mert a SABMiller vállalhatatlannak tartja a Duna szennyezését (akkor a fővárosnak még nem volt tisztítója). Ez volt az eddigi legnagyobb környezetvédelmi beruházásunk.

A KÖVET azért nagyon fontos szervezet a gazdálkodók számára, mert úgy képviseli a környezetvédelmet, a fenntarthatóságot, hogy nem várja el a vállalatoktól, hogy beszüntessék a tevékenységüket. Felkészült, lelkes, elhivatott szakemberekkel rendelkezik. Rendezvényeik látogatottsága, elismertségük bizonyítja, hogy jó úton járnak.

Szerinted mi vinné még jobban előre a fenntarthatóságot?

Véleményem szerint a fenntarthatóságot

nemcsak a vállalatok fenntartható működése biztosítja, hanem még fontosabb lenne az emberek tudatos, fenntartható életvitele. Óriási szerepe van az ismeretterjesztésnek, a fiatalok megfelelő nevelésének, oktatásának. Örömmel töltött el, amikor hallottam, hogy egy óvodás figyelmeztette a nagymamáját, mert nem jó helyre dobott egy hulladékot. Talán nincs minden veszve...

Fenntarthatóság, CSR – véleményed szerint ezek pozitívan vagy negatívan hatottak a környezetvédelemre az elmúlt években?

Természetesen fenntarthatóságról nem beszélhetünk környezetvédelem és társadalmi felelősségvállalás nélkül. Látszólag úgy tűnik, hogy a CSR megjelenése nyomán a környezetvédelemre kisebb hangsúlyt fektetnek, ami szerintem nem feltétlenül van így. Attól, hogy más szempontok is előtérbe kerülnek, a környezetvédelem nem lesz kevésbé fontos. Ez rajtunk múlik, ezért kell küzdenünk.

Miért fontos, hogy egy nagyvállalat környezetvédelmi vezetője elnökségi tag legyen egy civil szervezetnél?

Személy szerint örülök a feladatnak, megtisztelő és jó érzés ilyen jellegű önkéntes munkában részt venni. A vállalat szempontjából azért jó, mert hasznos szellemiséget hozok a KÖVET-től, első kézből informálódok az újdonságokról. A KÖVET szempontjából pedig fontos, hogy olyan döntések szülessenek, amelyek a Dreher Sörgyárakhoz hasonló multinacionális cégek tapasztalatait is figyelembe veszik.

Merre keressük a fenntarthatóság magyar útját?

A közelmúltban Budapesten járt Dennis Meadows, a fenntartható fejlődés ikonikus atyja, aki 40 éve hasztalanul figyelmezteti a világot, hogy már csak néhány évtizedünk van. Egy másik „világvégeguru”, Nouriel Roubini, a világgazdasági válság érkezését előre látó professzor pedig már jövőre újabb gazdasági összeomlást jósol. Vajon madártávlati jóslataik látnak-e minket? Tudjuk-e, hogy a világ – számunkra oly kedves – Kárpát-medencei szegletében merre keressük a jó élet útját?

Tudományos könyvtárakban, stratégiaalkotó műhelyekben tengernyi a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos tudományos munka, koncepció. Az EU, az OECD és az ENSZ is szorgalmasan gyűjti tagállamaitól a fenntartható fejlődés mutatószámait, időről időre diplomatikusan megállapítva, hogy jószerével nem történt semmi. Magára valamit is adó stratégia honi berkeinkben „sincs meg” a fenntartható fejlődés emlegetése nélkül, ám e sajátos fogalomnak – erős retorikai jellege ellenére – igen gyengék a gyakorlati eredményei. Más szóval: tudjuk a diagnózist, de nem ismerjük a terápiát, azaz nem látjuk azt a „via régia”-t, ami fenntartható fejlődéshez vezet. Talán nem jó felé kerestük, mert a nagy igyekezetben nem tettük fel a kérdést: mit jelent az embereknek a fenntarthatóság?

A fenntarthatóság felé vezető úton először is ki kell tűznünk, hova akarunk eljutni. A fenntartható fejlődésnek – a nemzedékek közötti „igazságosztáson” alapuló ún. brundtlandi – fogalomrendszere valószínűleg „zsákutca”; jöttányit nem vitt közelebb annak gyakorlati megvalósításához. A fenntartható fejlődés sokat emlegetett hárompilléres megközelítése (környezeti, társadalmi, gazdasági pillér) pedig hibás következtetésekre vezethet: úgy tűnik, mintha az egyik pilléren elért eredmények „átválthatók lennének” egy másik pilléren mutatkozó kudarcokra. (Pl. egyes jóléti államoknak a társadalmi esélyegyenlőség, a szociális ellátórendszer terén elért vívmányai nem ellensúlyozhatják erőforrásigényeik, ökológiai lábnyomuk szüntelen növekedését.) Térjünk hát vissza a mindenki által jól ismert és érthető fogalmakhoz, mint például a takarékoság, a természeti értékek és az élelmiszerek tisztelete, vagy éppen a nem anyagi javak, a tanulás és a tudás „divatja”, az önzetlenség, a gondoskodás, a gondosság és az elemi becsületesség mint életrendező elvek. E szemlélet-

ben a fenntarthatóság felé való átmenet célja a tartós közérdekűség biztosítása, amelybe beleértendő a létalapok (természeti és humán erőforrások, ökoszisztéma-szolgáltatások) hosszabb távú megővését a rövid távú gazdasági érdekek elé helyező „bölcs” kormányzás is. A gyakorlati fenntarthatóság tehát a társadalmi és ökológiai közérdekűségen nyugszik, és a természeti erőforrások olyan értékvédő gazdálkodását jelenti, ami lehetővé teszi az emberek boldogulását anélkül, hogy a gazdasági növekedés „felzabálná” a létalapokat.

Miután kitűztük a célt, jelöljük ki az odavezető útvonalat, távolítsuk el az előttünk fekvő akadályokat, és figyeljünk, hogy utat ne tévesszünk. Azaz határozzunk meg a fenntarthatóság felé való átmenet főbb lépéseit, kulcsterületeit, fejlesszünk indikátorokat és monitoringrendszert, alkossunk intézményeket. A magyar fenntarthatóság felé vezető út négy kulcsterületét akár tágabb értelemben vett „tőkebefektetésként” is tekinthetjük.

1. Befektetés a humántőke újratermelésébe: egyéni, családi értékrend, szemléletmód, életmód változása. Az elmúlt emberöltő során értékrendünkben is drámai változásokon mentünk át: az évszázadok alatt kialakult értékvilágot felváltotta a fogyasztás világa. A fenntarthatóság felé vezető úton vissza kell találnunk a családot, a gyermeket, az idős emberek tiszteletére, a pazarlás helyett „divatba kell jönnie” a takarékoskodásnak. Ismét meg kell tanulnunk az iskolázottság és a sikerek tiszteletét, helyre kell állnia a kultúra és a tudomány tekintélyének.

2. Befektetés a társadalmi tőke újratermelésébe: közösségi, nemzeti értékrend helyreállítása. A globalizáció „elszívta a levegőt” a helyi értékek elől, erre sajnálatosan ráerősítettek a diktatúrák évtizedei is. A fenntarthatóság felé való átmenet az

együttműködő közösségeken alapszik: ennek alapfeltétele a nemzettudattól a kisközségi öntudatig terjedő – bizalomra és önbizalomra támaszkodó – életérzés. Viszsa kell térni a helyi értékek, termékek, vállalkozások és a helyi közjó tekintélyének tiszteletére. Lényeges, hogy a fenntarthatóság felé való átmenet stratégiájának „ki kell tekintenie” az országhatárokon túlra, a Kárpát-medence egészére.

3. Befektetés a természeti tőke újratermelésébe: nemzeti természeti kincseink megőrzése. A Kárpát-medencében lelhető fel Európa védett fajainak közel fele: másutt a „fejlődés” már nyomtalanul kiirtotta őket. Hazánkban európai összehasonlításban is értékes erdők, gyepek, vizes élőhelyek vannak, a magyarországi ivóvízbázisok és termálvízkészletek pedig világhírűek. Ám kihúzzuk a talajt a termőföldet adó területeink alól és minden talpalatnyi helyet beépítünk. Miközben egyre többet fogyasztunk és pazarlunk, egyre több hulladékot és szennyező anyagot „termelünk”. A fenntarthatóság felé vezető úton meg kell határozni a létalapok igénybevételének (pl. területhasználat, vízhasználatok, termőföld és energiahordozók) kritériumait, esetenként akár tiltó rendelkezések formájában is.

4. Befektetés a gazdasági tőke újratermelésébe: a többszörös gazdasági függőség oldása. A magyar gazdaság szuverenitását több, egymással is összefonódó függőségi helyzet gyengíti. Függünk a hitelezőinktől, a külföldiaktól, a befektetőktől és az EU-támogatásoktól, lassan elveszítjük az élelmiszer-önrendelkezésünket, földgáz-függőségünk meghaladja a 80%-ot. A fenntarthatósági politikák egyik „szent tehene” az ún. externáliák internalizálása, eladhatóbb nevén a zöld gazdaságpolitika, amely szerint a fenntarthatóság körülményei között csak olyan tevékenységek tekinthetők versenyképesnek, amelyek „ki-

adási” oldalán megjelennek a létalapokban érzékelhető károk. Elméleti helytállósága ellenére e téren világszerte pusztán politikai PR-vívmányok születtek. A gazdasági önrendelkezés erősítése – nyakatekert ösztönzők bevetése nélkül – magával hozza majd a tartós közérdekűség érvényesülését is („ne vágjuk le az aranytojást tojó tyúkot”). A fenntarthatóság felé való átmenet során tehát állami szabályozóeszközökkel „át kell állítani a váltót a globalizációról a lokalizációra”: csökkennie kell a nemzetgazdaság külső függésének, sok lábon álló

lokális gazdaságnak kell kiépülnie.

A fenntartható fejlődés bonyolult szakkifejezésekkel körberakott „kultfogalom” vált, sokakban azt a zavaros érzést keltve, hogy – egy homályos paradigmaváltás keretében – valamiről le kellene mondaniuk. Pedig csak vissza kellene térnünk oda, ahol már jártunk: a tartós közér-

deinket figyelembe vevő, a közösségek együttműködésén nyugvó „jó erkölcs, jó élet és jó kormányzás” útját kell megtalálnunk. Feltételeink páratlan lehetőséget nyújtanak, hogy elinduljunk. Évekig totóztunk a cél (azaz a fenntartható fejlődés) keresésével, most végre megtehetjük az első lépéseket a fenntarthatóság magyar útján.

Dr. Pálvolgyi Tamás
BME egyetemi docens
tpalvolgyi@mail.datanet.hu

Beltéri fényáram-szabályozás

Villamosenergia-felhasználást csökkentő megoldás bevezetése az ÁAK Zrt. autópálya-mérnökségeinek belső fénycsöves világítási rendszerében

Az Állami Autópálya Kezelő Zrt. szolgáltatási színvonalát megtartva folyamatosan törekszik a tevékenysége során felhasznált energia mennyiségének csökkentésére. Szakembereink figyelemmel kísérik az új, legkorszerűbb energiahatékonyságnövelő megoldásokat, és vizsgáljuk azok alkalmazási lehetőségeit.

Energianemenként (villamos energia, vezetékes földgáz, üzemanyagok) naprakész kimutatást vezetünk az autópálya-üzemeltetés egyes részterületeinek energiafogyasztásáról. Vizsgáljuk az autópálya-mérnökségek, a pályán levő berendezések (elsősorban a térvilágítás és hírközlési elemek) és a gépek, járművek energiafelhasználását (villamos energia, földgáz, üzemanyag). Az így nyilvántartott adatok alapján feltárhatók azok a pontok, ahol jelentős a fogyasztás, és energiacsökkentő megoldások alkalmazásával komolyabb megtakarítások érhetők el. A felkutatott lehetőségek esetében az energiamegtakarítás mértékét bevezetésük előtt egy helyszínen pilotprojekt keretében is megvizsgáljuk, így részletes megtérülési számítások után tudunk dönteni a bevezetésről.

Az alábbiakban bemutatunk több mérnökségi telep belső világítási rendszerében bevezetett sikeres energiamegtakarítási megoldást.

A világítástechnikában a villamos energia csökkentésére számos technológiai újdonság bevezetésének lehetősége áll rendelkezésre, melyek a különböző igények kielégítését szolgálják. Figyelembe véve az autópálya-mérnökségek számát, valamint a

világítás teljesítményét, elsősorban a kis beruházást igénylő, ám jelentős gazdasági megtakarítást ígérő technológia alkalmazására van szükség.

Társaságunk autópálya-mérnökségein az épületek világítását fénycsövek biztosítják. Célunk a villamosenergia-fogyasztás és a karbantartási költség csökkentése volt a fénycsövek korszerűbbre cserélésével, illetve speciális gyűjtők és feszültségszabályozás alkalmazásával.

A fényforrásgyártók folyamatos fejlesztésének köszönhetően egyre jobb fényhasznosítású fénycsövek jelennek meg a piacon, amelyek fényárama nagyobb, mint a hagyományos T8-as változatoknak. Ez azt jelenti, hogy a mérnökségek megvilágítására használt fénycsövek korszerű fénycsövekre történő cseréje fénytelsítmény-növekedést, jobb megvilágítást eredményezne. Ugyanakkor, ha a helyiségek megvilágítottságát nem akarjuk növelni, csupán az üzemeltetésük költségét kívánjuk csökkenteni, a

fénycsövek feszültségének szabályozásával ez elérhető.

E fejlesztés során a fényforrások gyűjtőinak korszerűbbre cserélésével ráadásként megnő a fénycsövek élettartama, valamint ezek kíméletes, vibrálásmentes gyűjtést is biztosítanak. A katódok elhasználódása (a csövek végének elfeketéülése), ami a hagyományos glimmlámpagyűjtők esetében szokványos, a korszerű gyűjtőkkel teljesen kiküszöbölhető.

A feszültség csökkentését alacsony veszteségű toroid transzformátorok segítségével lehet elérni. A korszerű transzformátorok több csapolással vannak ellátva, így a kívánt feszültség-szint tetszőlegesen beállítható.

A feszültségszabályozás alkalmazásával fénycsövek esetében jelentős eredmények érhetőek el, ami 25–40%-os megtakarítást jelenthet. A technológiát ebben az esetben is projekt során vizsgáltuk, és mintegy 30%-os megtakarítást sikerült kimutatni.

2010 decemberében négy mérnökségi telepen (Bicske, Martonvásár, Szigetszentmiklós, Emőd) volt lehetőségünk a jelentősebb üzemidejű fénycsövek korszerűbbre cserélésére és a feszültségszabályozás bevezetésére. Ezeken a helyszíneken a jövőben 30%-kal kevesebb energiát kell fordítanunk a világításra, ami a beépített lámpák teljesítményének és a lámpák üzemidejének figyelembevételével évi 168 000 kWh energiamegtakarítást és 95 tonna széndioxid-kibocsátás csökkenést jelent.

ÁAK Zrt. Gépészeti és Energetikai Osztály

Fenntartható építészet a világban és idehaza

Sokak számára még újdonság, hogy világ-szinten az épületek felelősek a szén-dioxid-kibocsátás közel 33%-áért és az energiafogyasztás 40%-áért. A Holcim több mint 20 éves magyarországi jelenléte alatt azonban meghatározó szerepet töltött be a fenntartható építészeti megoldások, ötletek hazai elterjesztésében.

A 2005 óta működő Holcim Awards for Sustainable Construction világverseny fenntartható építészeti tervek és projekteket támogat, ezzel innovatív építészeti tervek megvalósulásához járul hozzá világszerte.

A korábbi versenyek nyertesei közül már több példaértékű terv is megvalósult. Igazi kuriózumnak számítanak a Chilében épülő ködbegyűjtő tornyok, amelyek megállítják az elsivatagosodást, és a helyi mezőgazdaságot élesztik újra a ködből lecsapolt öntözővíznek köszönhetően.

A hazai építésszakma jellemzően kiemelkedő teljesítményt nyújt a versenyen a kvalifikált pályázatok igen magas arányával. Az eddigi legnagyobb elismerés pedig

Janesch Péter 2008-as európai regionális döntőn elért győzelme.

A Holcim Awardsról bővebben a www.holcimawards.org oldalon olvashat.

Idén először külön is díjazták a Holcim Awardsra benyújtott hazai pályázatokat. A világszinten beérkezett közel 6000 pályázat között 32 hazai szakember munkája szerepelt, közülük három különdíjban részesült.

Beke András: Erdei fűrészmalom

A terv egy jellemző társadalmi-településfejlesztési problémára ad építészeti választ. Célja, hogy munkalehetőség biztosításával

megakadályozza az elvándorlást a határ menti településekről.

ifj. Kistelegdi István: RATI – pluszenergiagyár és iroda

Az ipari épület klímadatastos terve elkerüli a rutinemegoldásokat, passzív szellőzést, betonacél szerkezetet fával ötvöző szerkezeti megoldást alkalmaz.

Szabadi Attila, Szász János: Intelligens napház

Az épület hagyományos építéstechnológiákat – téglát, vályogot, nádat, kétrétegű üvegezés – ötvöz Trombe-fallal, kombinálva azt transzparens üvegbetonnal.

A különdíjra érdemes pályázatokat magyar zsűri választotta ki, amelyek tagjai:

- **Szekér László**, az Építészek Nemzetközi Szövetsége Megújuló Források Munkacsoport magyar tagozatának (UIA-ARES) vezető építésze;
- **Ertsey Attila**, a Magyar Építész Kamara alelnöke;
- **Janesch Péter**, az európai regionális döntőn „Négy negyed, egy egész” című pályázatával 2008-ban aranyérmet nyert építész.

„Jó mulatság, (nem csak) férfimunka volt...”

Brit kamarai önkéntesek a Down Alapítványnál

Idén a Down Alapítvány X. kerületi foglalkoztatóotthonában szervezte hagyományos Önkéntes Napját a Magyarországi Brit Kereskedelmi Kamara (BCCH) vállalati felelősségvállalás munkacsoportja. A kezdeményezéshez több mint ötven önkéntes csatlakozott; az akcióra a munkacsoport ChainReaction projektjének keretében került sor az Önkéntesség Európai Évében.

Az őszi beköszöntével zordabbra fordult időjárás sem tántorította el azt az ötven önkéntest, akik a Magyarországi Brit Kereskedelmi Kamara szervezésében október 8-án segítettek felújítani a Down Alapítvány nemrégiben használatba vett foglalkoztatóotthonát, valamint annak kertjét és kerítését.

A Brit Kamara vállalati felelősségvállalás munkacsoportjának tagjai közül részt vettek a munkában a Provident, a Vodafone, az NNCon és a Shell önkéntesei, valamint a kamara dolgozói és lelkes magánszemélyek. Az Önkéntes Nap megvalósításában az esemény főtámogatója, a Vodafone, valamint

az Interdean Hungary, a Provident és a Tesco volt a szervezők segítségére. A kiosztott feladatok között az első helyen a kerítésépítés, kertrendezés és a régi, lomos pince kipakolása volt, a programot pedig az otthon lakóival és dolgozóival közösen elfogyasztott ebéd zárta.

Az BCCH Önkéntes Nap a munkacsoport által indított ChainReaction rendezvénysorozat része, amelynek célja, hogy a vállalati felelősségvállalás területén kimagaslóan teljesítő cégek továbbadhassák, megoszthassák saját tapasztalataikat. Az idején

dezzvény sikere ismét rámutatott az önkéntes programok csapatépítő, közösségformáló erejére.

Az idén 20 éves Magyarországi Brit Kereskedelmi Kamara független nonprofit szervezet, amelynek célja, hogy képviselje azokat a brit, magyar és nemzetközi vállalatokat, amelyek a brit üzleti értékrendet követve működnek, és emellett népszerűsítse és támogassa a brit-magyar kereskedelmi és befektetési folyamatokat.

A Down Alapítvány középsúlyosan értelmi fogyatékos és halmozottan sérült gyermekek, fiatalok és felnőttek fejlesztését, önálló életvitelének segítségét, valamint családjaik támogatását tűzte ki céljával annak érdekében, hogy lehetőleg minden értelmi fogyatékos gyermek családban nőhessen fel, felnőttként pedig a legközelebb jusson az önálló élet megvalósításához.

Munkahelyi esélyegyenlőség – vállalati felelősségvállalás

Az mtd Tanácsadói Közösség II. országos benchmarkfelmérésének eredményei (1. rész)

Az mtd Tanácsadói Közösség 2010 elején – immár másodszor – kutatást szervezett a munkahelyi esélyegyenlőségről és a vállalati felelősségvállalásról. A kutatás három fő célt tűzött maga elé. Egyrészt körképet kívántunk adni arról, hogy 2010-ben mi jellemzi Magyarországon a munkahelyi esélyegyenlőség és a vállalati felelősségvállalás gyakorlatát. Másodsorban fel kívántuk mérni, hogy milyen változások mentek végbe az első felmérés óta eltelt időszakban – 2008 és 2010 között – ezen a területen, illetve melyek a legfontosabb trendek, amelyek a munkahelyi esélyegyenlőséget és vállalati felelősségvállalást az utóbbi két évben alakították. Harmadrészt kiemelt fókusztemaként a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásának alakulását kívántuk körbejárni, amelynek különös aktualitást adott a 2010. január 1-jétől érvénybe lépett, közel hatszorosára emelt rehabilitációs hozzájárulás, amelyet azok a vállalatok kötelesek fizetni, amelyek nem teljesítik a megváltozott munkaképességűek 5 százalékos kötelező foglalkoztatási szintjét.

Az országos benchmarkkutatáshoz az mtd Tanácsadói Közösség az online kérdőíves módszert választotta. Az interneten elérhető elektronikus kérdőív 2010. január közepe és 2010. május 31-e között volt elérhető a nyilvánosság számára. A mintában 418 szervezet adatai szerepelnek.

I. 2010-es körkép a munkahelyi esélyegyenlőségről és a vállalati felelősségvállalásról

A kutatás fontos kérdése volt, mennyire jellemző, hogy a munkáltatói szervezetek úgynevezett hátrányos helyzetű vagy valamilyen szempontból „mássággal” bíró csoportokból is választanak alkalmazottakat. A foglalkoztatottak összetételének sokszínűségét azzal mértük, hogy összesen hány különböző csoport képviselőiből foglalkoztat az adott szervezet. A válaszadó szervezetek átlagosan öt hátrányos helyzetű csoportból foglalkoztatnak munkavállalókat. Az öt leggyakrabban választott csoport a nők, a 45 év feletti munkavállalók, a pályakezdők, a gyermeküket egyedül nevelők, valamint a két vagy több 14 év alatti gyermeket nevelők. Tehát a meghatározó elem a nem, az életkor és a családi háttér. Az igazán „problémás” csoportok nem szerepelnek a legtipikusabb választások között.

Az esélyegyenlőségi politika intézményesültségénél azt vizsgáltuk meg közelebbről, hogy mennyire jelenik meg explicit módon a munkahelyi esélyegyenlőségi politika a szabályzatokban, stratégiai célkitűzésekben, esélyegyenlőségi tervben és ehhez hasonló gyakorlatokban. A kutatás adatai azt mutatják, hogy:

- a kérdőívet kitöltő szervezetek közel fele legalább egy éve foglalkozik szervezeti szinten a munkahelyi esélyegyenlőség kérdésével,
- a szervezetek több mint egyharmada rendelkezik olyan etikai kódexszel, mely tartalmaz a munkahelyi sokszínűségről, az esélyegyenlőségről és az egyenlő bánásmód biztosítására vonatkozó irányelveket is,
- a szervezetek egyharmada kiépített már kapcsolatot olyan civil szervezetekkel, amelyek a hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztatásával foglalkoznak,
- a szervezetek negyede a dolgozói elégedettségi vizsgálatában kitér az esélyegyenlőségi szempontokra,
- a szervezetek egyötöde rendelkezett 2010-ben esélyegyenlőségi tervvel.

Az esélyegyenlőséget javító intézkedések és juttatások közül a leggyakrabban megvalósított intézkedések közé tartoznak:

- az egészségügyi szűrővizsgálatok,
- a családi programok szervezése,
- a GYED-en és GYES-en lévő kismamákkal való kapcsolattartás.

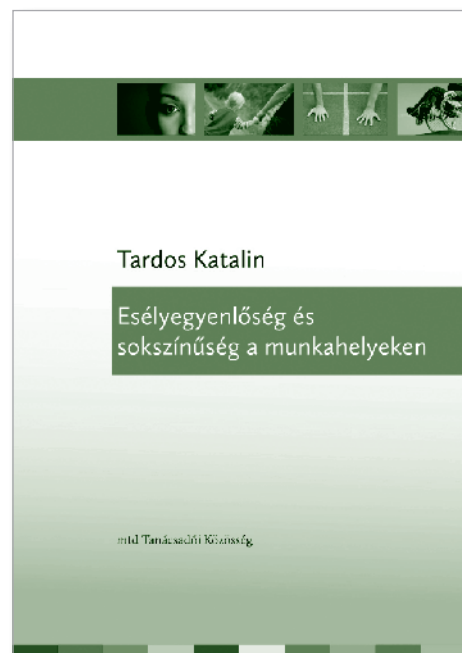
Ezeket a cégek közel fele biztosítja munkavállalóinak.

A vállalatok leggyakrabban a szakmai képzéseket választották azon HR-eszközök

közül, amelyekhez esélyegyenlőségi törekvések is kapcsolódnak. Tehát a tudás naprakészen tartása az egyik legfontosabb esélyteremtő eszköze a HR-vezetésnek, és a szervezetek fele élt is ezzel a lehetőséggel. A szakmai képzés után a munkaidővel kapcsolatos intézkedések jelennek meg, nevezetesen a részmunkaidő és a rugalmas munkaidő engedélyezése.

A cikk folytatása a Lépések következő számában olvasható.

Tardos Katalin / mtd Tanácsadói Közösség

A kiadványért forduljon az mtd tanácsadó munkatársaihoz, az info@mtddtanacsado.hu címen.

Az esélyegyenlőséget javító intézkedések előfordulási gyakorisága

Tovább – másként – a megkezdett úton

Az Európai Unió a klímaváltozás elleni küzdelem élharcosának tekinti magát. Legismertebb kezdeményezése az az emisszókerekedelmi rendszer, amely most újabb mérföldkőhöz érkezett.

A hazai cégek többségét – talán csak egy-két nemzetközi láncolathoz tartozó létesítmény kivételével – meglepetésként érte a nyár végén, meglehetősen késve beharangozott kötelezettség, a III. kereskedési időszak alapadat-bejelentése.

Hitelesítőként a folyamatba bekapcsolódva, sokszor tapasztaltuk, hogy a háttér ismeretének hiánya a konkrét feladatot is értelmezhetetlenné teszi. Talán nem haszontalan, ha pár szóban összefoglaljuk, mire is épült ez a – sok résztvevő számára érthetetlenül túlszabályozott – mechanizmus.

Legegyszerűbb talán, ha sorra vesszük a már ismert rendszer elemeit, és összevetjük azzal, ami a 2013-tól induló III. kereskedési időszakot jellemzi majd – a jelen tervek szerint.

- A nemzeti szinten tágabb mozgásteret engedő rendszer helyébe EU-szinten egy jobban központosított lép. Ez a törekvés lesz jellemző az EU kibocsátáskereskedési rendszerén belül a későbbiekben. Várható ezért az eddigi éves hitelesítési folyamat központosítása, részletesebb szabályozása is.
- Az eddig megszokott, az egyes kereskedési időszakokban állandó kvótameny-

nyiségek helyett évente csökkenő kvótamennyiséggel kell a cégeknek számolniuk, ezzel is ösztönözve őket a fejlesztésekre. A villamosenergia-termelők (a villanyáram-termeléshez kötődő kibocsátásaik után) nem lesznek jogosultak ingyenes egységekre (kivéve, ha azt hulladékgázokból állítják elő). Kivétel: ha az EU úgy találja, hogy az adott iparágra jellemző lehet, hogy az unión kívüli létesítmények – melyek természetesen nem szenvednek el hasonló korlátozásokat – fokoznák termelésüket a visszafogás hatására (ez a sokat emlegetett „carbon leakage” mechanizmusa), akkor a szereplők a meghatározott érték 100%-át kapják, amíg ez az állapot fennáll.

- A kereskedési időszak az eddiginél hosszabb, nyolcéves. Erre a célértékek elérhetősége miatt is szükség van, hiszen az EU vállalásai (2020-ra) az eddigi legmerészebbek.
- Míg az eddigiekben a kiosztott kvótamennyiségnek csak egy része volt a piacon elérhető, az új elgondolás szerint a kvóták jelentős hányada árverésen cserél majd gazdát. Ez a jövőre nézve azt jelenti, hogy a piaci forgalomban és a tőzsdével együtt járó különféle ügyletekben való

tervezett részvétel a cégek számára minden eddiginél fontosabb lesz.

- Az eddigi, létesítménybe épített technológiai berendezéseken alapuló kibocsátás helyett a termékre alapozott kiosztás fog dominálni. Megszűnik a Magyarország számára kényelmes állapot, amely a rendszeresen megállapított vetítési időszaknak volt köszönhető.
- Az eddigi, a múltbeli kibocsátásokra alapozottan meghatározott ingyenes egységek számát a jövőben a referenciaként választott létesítmények termelési kibocsátásaira alapozva osztják ki. Ez szintén egy, a technológiai fejlesztések irányába szorító lépés.

Az EU törekvései világosak, a hazai cégeknek kevesebb mozgásterük marad majd, így a hosszú távú fejlesztéseket érdemes lesz ilyen irányba terelni a jövőben.

További információ: www.hu.sgs.com, ssc.hu@sgs.com

EU ETS III. fázis

- 2013-tól, kiterjesztve
- 8 éves kereskedési időszak
- EU-szintű fix kvóta, amely évente csökken
- Referenciaértékekkel számított kiosztás
- Árverések jelentősége megnő

Az SGS 2012-es képzési megoldásairól

Az SGS széles skáláját kínálja mind a nyílt, mind az testreszabott képzéseknek, beleértve mind az iparág specifikus, mind az irányítási rendszerekhez kapcsolódó, auditori, szakértői és vezetői tréningeket. Tesszük mindezt annak érdekében, hogy segítsük ügyfeleinket a számos irányítási rendszer közti eligazodásban, azok megértésében és megfelelő alkalmazásában. Hatékony képzéseink képessé teszik a munkatársakat, hogy együtt fejlődjenek a cégükkel, ami kulcseleme a vállalkozások fenntartható fejlődésének. Sok lehetőség kínálkozik a képzési piacon, de az SGS nemzetközileg is elismert képzéseivel valós értéket kíván adni szervezeteinek fejlesztéséhez. Tanfolyami portfóliónkat is ennek megfelelően válogattuk össze, hogy a legmagasabb színvonalú oktatást biztosítsuk Önöknek:

KÖRNYEZETIRÁNYÍTÁS

- ISO 14001:2004 Környezetközpontú irányítási rendszer belső auditor – 2 nap
- ISO 14001:2004 Környezetközpontú irányítási rendszer vezető auditor – 5 nap
- ISO 14001:2004 Környezetközpontú irányítási rendszer vezető – 5 nap

MINSŐSÉGIRÁNYÍTÁS

- ISO 9001:2008 Vezető auditor tanfolyam – 5 nap
- ISO 9001:2008 Belső auditor tanfolyam – 2 nap
- ISO 9001:2008 Belső auditorok továbbképzése – 1 nap

AUDITÁLÁS

- Hatékony auditálás 1 – Auditálási módszertan-fejlesztő tréning – továbbképzés auditorok számára – 2 nap
- Hatékony auditálás 2 – Auditálási módszertan-fejlesztő tréning – továbbképzés auditorok számára – 2 nap

INFORMÁCIÓBIZTONSÁG

- ISO 27001:2005 Információbiztonsági irányítási rendszer szakértő – 3 nap
- Információbiztonsági kockázatmenedzsment képzés – 1 nap
- ISO 27001:2005 Információbiztonsági irányítási rendszer auditor / vezető auditor – 5 nap

LABORATÓRIUMOK

- ISO 17025:2005 képzés a vizsgálólaboratóriumok munkatársai részére – 3 nap

ÉLELMISZERBIZTONSÁG

- ISO 22000:2005 Élelmiszer-biztonsági belső auditor – 3 nap
- ISO 22000:2005 Élelmiszer-biztonsági vezető auditor – 5 nap
- HACCP rendszer a gyakorlatban – 2 nap

A fenti képzésekről bővebben honlapunkon olvashat. A jelentkezési lapokat szintén honlapunkon, a képzések leírása mellett, PDF formátumban találja.

SGS Hungária Kft. – Oláh Orsolya tanfolyamszervező
Tel.: (06 1) 309 3363, orsolya.olah@sgs.com, www.hu.sgs.com/TRAINING

Csapadékvíz olajmentesítése új, hatékony technikával

A nagy járműforgalomnak kitett területeken a csapadékvíz esetenként jelentős mennyiségű olajszennyezést mos az útfelületről a csatornába. Az olajosan szennyezett csapadékvíz megtisztítására már új, hatékony technika működik a hazai csatornázási rendszerekben.

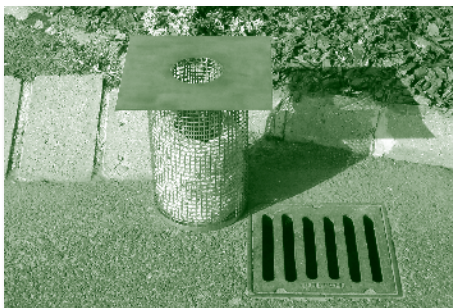
Régen beivódott és igen nehezen módosul a szakmai köztudatban az, hogy a vízben lévő olaj eltávolítására a gravitációs olajfogó az egyedüli megoldás, ezért nagyméretű, drága olajfogó műtárgyak jelennek meg a gyárudvarokon, autóparkolóknak, közutak mentén az alig szennyezett csapadékvíz megtisztítása végett.

Az olajfogó statikus, lassú rendszer, a dinamikus terhelések hatékony kezelésére alkalmatlan. Elvi alapja a fajsúlykülönbség: az olaj könnyebb a víznél, tehát úszik a tetején. Ez a megfigyelés kizárólag az álló, hosszabb ideje nyugalomban lévő rendszerekre igaz! Ha a rendszerben bármilyen kis mozgás van, akkor a víz és az olaj közötti rendkívül csekély fajsúlykülönbség a felúszáshoz nem elegendő, és a víz egyszerűen magával sodorja a már korábban kivált olajat is. Optimális működéséhez az olajfogó folyamatos és egyenletes terhelést kíván – mind hidraulikailag, mind a szennyező koncentrációját tekintve. Ha kiszárad, akkor a működésében meghatározó vízzár eltűnik, és a bennrekedt vagy újonnan érkező olajos szennyezés a merülőfal alatt akadálytalanul továbbjut. Amikor viszont egy-egy különösen heves zápor esetén hirtelen túltelik, akkor a víz magával sodorhatja a kivált olajat.

A csapadékvíz tisztítására ezek a hagyományos rendszerek igen nehézkesen alkalmazhatók. Az időjárás adta terhelés rendkívül ingadozó: a heves zápor ugyanúgy előfordulhat, mint a több hétig vagy akár hónapokig tartó aszály – az utóbbi időkben mindkét végletre egyre több példa adódik. Ugyanúgy kiszámíthatatlan az olajos szennyezés mértéke is: a vízfelületen éppen csak szivárványozó cseppektől a balesetek alkalmával kikerülő nagy mennyiségű üzemanyagig.

Lássuk be, a csapadékvíz-tisztítás, a „sok vízben kevés olaj” probléma a felúsztatásos elven működő olajfogó műtárgyakkal nem oldható meg, és az egyre szigorúbb határértékek sem tarthatók. Az elérhető legjobb határérték ezekkel a berendezésekkel > 5 mg/liter.

Az ennél alacsonyabb értékek teljesítéséhez új műszaki megoldás kell. A szelektív szűrés lelke a speciális hidrofób és oleofil szűrőréteg. Áramlás közben az olaj beszívódik a szűrőrétegbe, ott megkötődik, míg a víz akadálytalanul továbbfolyik.

A szelektív szűrés nem kíván nagy méreteket: a működéséhez szükséges nagy felület a mikroszálás szelektív szűrőbetétben rendelkezésre áll.

A szelektív szűrés dinamikusan terhelhető, jól tűri az időjárás szélsőseit: nem befolyásolja, ha hetekig egy csepp eső sem éri, de a heves záporoknak is képes megfelelni. Ugyanúgy a szennyezés széles tartományában használható a csak szivárványozó néhány olajcsepptől a súlyos balesetek során kikerülő literekig. A szűrőberendezés a rajta áthaladó vizet a legszigorúbb, < 2 mg/liter élővízi határérték alá tisztítja meg.

A víznyelőbe helyezett olajkiszűrő rendkívül nagy vízhozamú zápor esetén is optimálisan működik: a kezdetben bemosott olajos szennyezést a szűrő felfogja, míg a későbbiekben érkező, nagy mennyiségű, már tiszta esővíz a szűrőréteg fölötti záportúlfolyón át

szabadon átbukhat, így az olajkiszűrő az áramlást nem torlasztja vissza.

A csapadékvíz-olajkiszűrő a víznyelőbe helyezve megköti a csapadékvízbe került olajat, szénhidrogéneket és a víztől elkülönülő egyéb szerves folyadékokat. Alkalmas a gépjárművekből elcsepegő olaj megkötésére, és kapacitásának mértékéig vészhelyzet esetén is biztonságot nyújt. Ideális megoldás az időjárás következtében szélsőségesen ingadozó hidraulikai terhelés, illetve a szennyezettség változó mértéke esetén is. A csapadékvíz-olajkiszűrő alkalmazásával kiválthatók a költséges olajfogók. Használatával a víz olajtartalma biztonsággal a határérték alatt tartható. Beépítését a nagy járműforgalomnak kitett helyekre javasoljuk. Akár meglévő víznyelőbe, bármilyen méretű és formájú víznyelő rács alá is beépíthető az akna átépítése nélkül.

A berendezés a szelektív szűrés elve alapján működik. Az eljárás lelke a speciális olajszelektív szűrőbetét. Mikroszálás polipropilén alapanyaga rendkívül finom szerkezetű, amely nagy felületet, ezáltal nagy adszorpciós kapacitást eredményez: az anyag a saját tömegének 10-15-szörösét képes magába szívni! Legfontosabb jellegzetessége a szelektivitás: hidrofób és oleofil, azaz a vízzel nem, csak az olajjal nedvesedik. E tulajdonsága által válik lehetővé a fázissztésválasztás, a poláros folyadékból az apoláros folyadék ki-szűrése.

A szűrő közepébe érkező szennyezett víz a köpenytérben lévő szűrőbetétten átszivárogva olajtartalmától megszabadul, és szabadon távozik. A csapadékkal behordott hulladék a belső kosár szennyfogó terében gyűlik. A szennyfogó tér és a szűrőbetét telítettségét évente legalább kétszer, rendkívüli esemény után viszont azonnal ellenőrizni kell, és ha szükséges ki kell takarítani, a telítődött betétet ki kell cserélni.

A szűrő élettartama hosszú, a rajta áthaladó víz olajtartalmától függően több év is lehet. Telítődés esetén a szűrőbetét egyszerűen cserélhető, a keletkezett kis mennyiségű olajos hulladék égetéssel ártalmatlanítható.

A műszaki fejlesztés eredményeképp a 3, 6, 9, 12, sőt 24 liter/sec-os berendezések is rendelkezésre állnak.

Bárczy Zoltán / Bárczy Kft.
www.barczy.hu

Több pénz a hulladékhasznosításra

Gyors pályáztatást szeretne az Országos Hulladékgazdálkodási Ügynökség ügyvezetője

Óvatos tervezés mellett is legalább 20 milliárd forint elköltésére készül a szelektív hulladékgyűjtés és a hulladékhasznosítás támogatása érdekében a hulladékkezelés koordinálását 2012. január 1-jétől átvevő Országos Hulladékgazdálkodási Ügynökség (OHÜ) – fejtette ki Vámosi Oszkár, a működését szeptemberben megkezdett állami szervezet ügyvezetője.

Hogy áll az OHÜ szervezése, ténylegesen működik-e már a szervezet?

Szeptember 1-jén megtörtént az ügynökség alapító okiratának aláírása, így megkezdődhetett a szakemberek felvétele és a feladatok szétosztása. Jelenleg több mint 30-an dolgozunk az OHÜ-nél, a tervek szerint a létszám év végéig el fogja érni az 50-et. A hulladékkezelés koordinálásával kapcsolatos feladatok átvétele persze óriási munkát fog jelenteni január 1-jét követően, így jövőre várhatóan további munkatársak felvételére lesz szükség, s a végleges létszám valahol 150 fő körül lehet.

Különböző számok hangzottak el arról, hogy mekkora pénzüsszeggel gazdálkodhat az OHÜ 2012-ben. Mi lehet a végleges szám?

Igyekszünk óvatosan tervezni, hiszen látjuk, hogy a gazdasági folyamatok kedvezőtlenebbre fordulása esetén a termékdíjköteles termékek kibocsátása s így a finanszírozásunk alapját jelentő termékdíjbevétele is csökkenhet, ami automatikusan maga után vonja az ebből az OHÜ működésére visszaforgatható pénzüsszeg csökkenését is. Ezzel együtt úgy kalkulálunk, hogy 2012-ben több mint 20 milliárd forintot fordíthatunk a szelektív hulladékgyűjtés és a hulladékhasznosítás támogatására. Ez pedig bőven több mint kétszerese a magántulajdonban lévő koordináló szervezetek hasonló célú tavalyi vagy idei ráfordításának.

A közszolgáltató cégek pályáztatás nélkül juthatnak támogatáshoz a szelektíven gyűjtött hulladék mennyisége után. Hogyan fogja ezt szerződésben rögzíteni az OHÜ?

A törvény valóban lehetőséget biztosít arra, hogy a települési közszolgáltató vállalatokkal közvetlenül kössünk megállapodásokat.

podásokat. Ennek megvalósítási módjáról még folynak az egyeztetések, ha pedig valamilyen okból formailag ez mégsem lesz lehetséges, akkor a lehető legegyszerűbb pályázati formát kívánjuk alkalmazni. Mindenesetre fontos cél, hogy az egyes közszolgáltató cégek tényleges teljesítményük alapján juthassanak támogatáshoz,

így a szerződéskötések alapját a 2011-es referenciaadataik adnák. A lényeg, hogy mindez olyan konstrukcióban történjen, hogy december 31-ig megvalósulhasson a szerződéskötés az egyes vállalatokkal.

Mi a helyzet az ipari-kereskedelmi szelektív hulladékgyűjtéssel, valamint a hulladékhasznosítással foglalkozó cégekkel?

A termékdíjtörvénynek megfelelően ezek a cégek közbeszerzési pályázat útján juthatnak megbízáshoz, amelynek alapján jogosultak lehetnek majd a termékdíjuktól erre a célra visszaforgatandó begyűjtési vagy hasznosítási támogatásra. A tervek szerint a kiírásokat anyagáramonként, illetve ezen belül alcsoportonként fogjuk

közzétenni, ennek kapcsán azok az indulók juthatnak előnyhöz, akik – például konzorciális formában – a hasznosítókat is bevonják a pályázatukba. Persze mi is látjuk, hogy nagyon kevés idő marad a tenderezetetésre, s benne van a pakliban az is, hogy egyes, a pályázaton vesztes cégek esetleg a Közbeszerzési Döntőbizottság előtt megtámadják a tender eredményeit. De a cél alapvetően itt is az, hogy lehetőleg december 31-ig eljussunk a szerződéskötésig.

Mi lesz a fő csapásirány a támogatáspolitikában?

Elsősorban a lakossági szelektív hulladékgyűjtés területén szeretnénk javítani a begyűjtési eredményeket, ez pedig a begyűjtés után járó támogatásokban is látszódni fog. Emellett ezen belül is vannak olyan anyagáramok – például az üveg vagy a műanyagok –, amelyeknél a jelenleginél lényegesen nagyobb begyűjtött mennyiségekre van szükség az uniós hasznosítási célok teljesítésére, így ezek szelektív gyűjtését még inkább ösztönöznünk szeretnénk.

Többször elhangzott, hogy 2013-tól újabb termékcsoportokat vonnának be a szabályozás hatálya alá. Mik a konkrét tervek?

Egyrészt a meglévő termékdíjak mértéke is változhat ott, ahol ezt a begyűjtési és hasznosítási célok indokolták teszik. Emellett valóban szerepel a tervek között a szabályozás kiterjesztése is. Bár erről még nem született döntés, szándékaink szerint 2013-tól összesen egy tucat termékcsoport, köztük a szárazelemek, az oldószerek, az ipari gumik, a pirotechnikai termékek, valamint a világítótestek kerülhetnek a szabályozás hatálya alá, igaz, ezek egy része után már korábban is kellett környezetvédelmi termékdíjat fizetni.

A konfrontációtól a partnerségig – civil stratégiák a vállalatok környezetvédelmi teljesítményének javítására (III. rész)

A cikksorozat első részében (Lépések 48. szám) a civil szektor számára rendelkezésre álló elvi lehetőségeket mutattuk be és vizsgáltuk meg (konfrontatív és kooperációs stratégiák). A második részben (Lépések 49. szám) egy – vállalati és civil szakemberek körében elvégzett – kérdőíves felmérésünk alapján tekintettük át, hogy a bemutatott stratégiák mennyire terjedtek el, illetve milyen lehetőségeik vannak a magyarországi gyakorlatban.

A statisztikai módszerekkel készülő elemzések általában azt a célt követik, hogy (megfelelő mintaelemszám esetén) általános érvényű tendenciákat, összefüggéseket vázoljanak fel. Ennek következtében azonban gyakran az egyedi esetek, a belőlük levonható tanulságok nem kapnak kellő figyelmet. A jelen írásban ezt kívánjuk némileg pótolni: a korábban felvázolt általános tendenciák után konkrét példákat mutatunk be a civil-vállalati együttműködések és a kialakult konfliktusok típusaira, okaira, tanulságaira vonatkozóan.

Az együttműködés formái, tapasztalatai

A korábban bemutatott felmérésünk tanulságai alapján a vállalatok és a civil szervezetek közötti együttműködések egy részében a vállalkozások – ellenszolgáltatás nélkül – erőforrásokat biztosítottak a (zöld) civil szervezeteknek, így támogatva azok munkáját. Ennek leggyakoribb formái:

- anyagi támogatás (szponzoráció),
- önkéntes munka biztosítása,
- közös rendezvények szervezése, civilek tevékenységének szakmai támogatása.

Kétségtelen, hogy ezekben az esetekben is együttműködésről van szó, amelynek eredményeként akár javulhat is az adott vállalkozás (helyi) ismertsége, megítélése. Az esetek egy részében azonban nem is feltétlenül a jobb hírnév reményében támogatják a vállalkozások a civil szféra tevékenységét: a döntő szempont sokszor inkább a vállalkozás vagy annak vezetőjének személyes elköteleződése a megadott tevékenység iránt.

Az együttműködésre adott példák nagyobb részében azonban a részt vevő vállalkozások számára közvetlen előnyök is azonosíthatók:

- közös (helyi) fejlesztési célok kijelölése a civil szervezetekkel együttműködve,
- szaktanácsadás a vállalatok részére (pl. építőipari cégnél a városképet érintő kivitelezési munkáknál a civilek véle-

ményezik a terveket, illetve a kivitelezést; vagy települési hulladékszolgáltató részére, hogyan érdemes a szelektív hulladékgyűjtési rendszert kiépíteni),

- „cserekereskedelem” (infrastrukturális támogatás a helyi tévéegyesületnek, cserébe ingyen hirdetési felületet kap a vállalkozás),
- megrendelések a vállalatok számára (jó megítélésű tevékenység esetén a civil szervezetek megrendelőket hoznak a vállalkozás számára),
- közös kommunikációs kampány a civilekkel együttműködve (pl. környezetbarát közlekedési mód előnyeinek hangsúlyozása).

Ez utóbbi példák arra világítanak rá, hogy a civil szervezetekkel való együttműködés hátterében nemcsak az érték-alapú vállalatvezetés vagy felebaráti szeretet állhat, hanem rövid távon jelentkező, sokszor pénzben is számszerűsíthető előnyöket is hozhat a részt vevő vállalkozások számára. Ugyanakkor a civil szervezetek pedig úgy érhetnek el eredményeket az alaptevékenységüket illetően, hogy nem (csak) a saját erőforrásait használják fel, így akár meg is sokszorozhatják a tevékenységük eredményességét.

Annak hátterében, hogy a civil szervezetek és a vállalatok között sok esetben miért nem alakul vagy alakult ki együttműködés, több oka is lehet. A teljesség igénye nélkül néhány példa a beérkezett válaszok alapján:

- (főleg mikrovállalkozásoknál, illetve a kisebb civil szervezeteknél) hiányoz-

nak a szükséges erőforrások (anyagi és emberi),

- a vállalkozásoknak anyagi gondjaik vannak, a túlélésre törekcszenek,
- ha az együttműködést befektetésként tekintik, nem térül meg,
- civil szervezetek munkájának negatív megítélése, illetve a bizalom hiánya vállalatokkal szemben („hál’ istennek nem működünk együtt velük.”),
- megpróbálták, de tapasztalataik szerint a másik fél nem volt elég rugalmas.

A konfliktusok okai

A felmérés során az is kiderült, hogy a válaszadó vállalatok csak viszonylag ritkán kerültek konfliktusba civil szervezetekkel. A válaszok alapján néhány gyakorlati példa:

- beruházás megghiúsítása (egy – a vállalkozás szerint környezetkímélő – beruházási projekt azért nem valósulhatott meg, mert a civilek környezetszennyezőnek tartották és a lakossági fórumon keresztül megakadályozták),
- túlzott igények megfogalmazása (túl gyakran és túl erőszakosan kérnek a civil szervezetek támogatást olyankor is, amikor a válaszadók szerint nincs is igazán szükségük rá),
- indokolatlannak vélt lejárata (a válaszadók szerint nem szolgáltak rá, a civilek mégis negatív képet festenek róluk),
- szakértelem vélelmezett hiánya a civil szervezetek és a hatóságok részéről.

Lényeges azonban, hogy a konfrontációról beszámoló válaszok aránya elenyésző. Ennek több oka is lehet. A kis- és közepes vállalatok méretükből kifolyólag sokszor nem érik el a civilek „ingerküszöbét”, illetve a mélyebb helyi beágyazottságuk sokszor felelősebb magatartásra ösztönzi őket. Végül az sem zárható ki, hogy néhány vállalkozás ezeket az információkat túl bizalmasnak tartotta ahhoz, hogy egy kérdőíves felmérés során megossza.

(Folytatás a 21. oldalon)

Új és módosított jogszabályok

2011. augusztus – október

Katasztrófavédelem

2011. évi CXXVIII. törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról

A törvény célja a lakosság biztonságának és biztonságérzetének növelése, a természeti és civilizációs katasztrófák elleni védekezés hatékonyságának fokozása, a katasztrófavédelmi szervezetrendszer erősítése, a katasztrófavédelmi intézkedések eredményességének növelése. A jogalkotó e törvényben rögzíti többek között a kormány, a katasztrófák elleni védekezéért felelős miniszter, a központi államigazgatási szerv vezetőjének, a megyei, fővárosi és helyi védelmi bizottság, a helyi védelmi bizottság elnökének, a polgármesterek és a közreműködő önkéntes szervezetek katasztrófavédelemmel összefüggő feladatait.

208/2011. (X. 12.) Korm. rendelet a katasztrófavédelmi bírság részletes szabályairól, a katasztrófavédelmi hozzájárulás befizetéséről és visszatérítéséről

A kormány e rendeletben szabályozza a katasztrófavédelmi hozzájárulás befizetésére irányuló eljárást, rendelkezik a katasztrófavédelmi hozzájárulás visszatérítéséről, valamint a katasztrófavédelmi bírságról. A katasztrófavédelmi hozzájárulásra vonatkozó bejelentést a hozzájárulás fizetésére kötelezett a tárgyév március 31-ig köteles a hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi szervének az 1. melléklet szerinti adattartalommal, a hatóság által közzétett formanyomtatványon megtenni. A kötelezett tárgyév június 30-ig írásban nyilatkozik az általa megállapított, a tárgyév megelőző év adataiból meghatározott katasztrófavédelmi hozzájárulás összegéről, és köteles a hozzájárulás összegének 40%-át a nyilatkozat megtételéig befizetni. A rendelet 2012. január 1-jén lép hatályba.

219/2011. (X. 20.) Korm. rendelet a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről

A rendelet hatálya kiterjed a veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemekre és a kűszöbérték alatti üzemekre, illetve a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek megelőzésére, valamint azok emberre és a környezetre gyakorolt követke-

ményeinek korlátozására. A jogszabály rendelkezik a veszélyes tevékenység, valamint a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset veszélyének azonosításáról és értékeléséről, a biztonsági rendszer, a védelmi tervek, a településrendezési tervezés, a lakossági tájékoztatás és a nyilvánosság biztosításáról.

Energetika

190/2011. (IX. 19.) Korm. rendelet az atomenergia alkalmazása körében a fizikai védelemről és a kapcsolódó engedélyezési, jelentési és ellenőrzési rendszerről

A rendelet kijelöli az Országos Atomenergia Hivatal nemzeti fenyegetettség felméréséhez, tervezési alapfenyegetettség meghatározásához szükséges feladatait, kategorizálja a nukleáris anyagokat, radioaktív sugárforrásokat és radioaktív hulladékokat, meghatározza a fizikai védelem célját, alapkövetelményeit, valamint a szükséges fizikai védelmi szinteket. A kormány rendelkezik továbbá a fizikai védelmi rendszer funkcióiról, a funkciók megvalósításáról, a védelmi rendszer kialakításáról.

193/2011. (IX. 22.) Korm. rendelet az energiával kapcsolatos termékek energia- és egyéb erőforrás-fogyasztásának címkézéssel és előírt termékismertetővel történő megadásáról

A rendelet hatálya azon energiával kapcsolatos termékekre terjed ki, amelyek használatuk során közvetlen vagy közvetett hatással vannak az energia- és egyéb alapvető erőforrás-fogyasztásra (kivétel: használt termékek, személy- vagy áruszállítási eszközök, a termékeken biztonsági célból elhelyezett adattáblák vagy azok megfelelői). A kormány szabályozza az energiával kapcsolatos termékek forgalomba hozatalát, üzembe helyezését, szabad mozgását, a beszállító és a kereskedő kötelezettségeit, illetve a piacfelügyeletet.

Vízvédelem

89/2011. (IX. 29.) VM rendelet a vizek állapotának kémiai elemzésére és figyelemmel kísérésére vonatkozó műszaki előírásokról

E rendelet hatálya kiterjed a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól szóló kormányrendelet szerint végzett monitorozó-programok keretében a felszíni vizek esetében a kémiai vagy az ökológiai állapot, a felszín alatti vizek esetében a kémiai állapot értékelése céljából végzett fizikai-kémiai paraméterek vagy kémiai mérendő mennyiségek elemzésére, valamint az ilyen vizsgálatokat végző laboratóriumokra és az azokkal szerződésben álló felekre. A rendelet rögzíti, hogy a hatálya alá tartozó monitorozó-programokat és a laboratóriumokban, terepen és online alkalmazott valamennyi elemzési módszert az MSZ EN ISO/IEC17025 szabványnak vagy azzal egyenértékű más megoldásnak megfelelően hitelesíteni és dokumentálni kell.

Mezőgazdaság, vidékfejlesztés

154/2011. (VIII. 10.) Korm. rendelet a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv kijelöléséről

A kormány e rendeletben mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervként meghatározott esetekben az Agrármarketing Centrumot, a Vidékfejlesztési Minisztérium Vidékfejlesztési, Képzési és Szaktanácsadási Intézetet, illetve a minisztert jelöli ki.

81/2011. (VIII. 11.) VM rendelet a Tanyafejlesztési Program előirányzat keretében nyújtott támogatás igénybevételeinek feltételeiről

Az e rendelet szerinti támogatás pályázati eljárás keretében igényelhető, vissza nem térítendő támogatás. A rendelet rögzíti a támogatás igénybevételeinek feltételeit, a támogatás forrását és mértékét, illetve a pályázat benyújtásának és elbírálásának menetét.

83/2011. (VIII. 31.) VM rendelet az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból a borászati gépek, technológiai berendezések beszerzéséhez a 2011. évtől igényelhető támogatásról

Támogatás kizárólag olyan új, első üzembe helyezésű gép vásárlásához nyújtható, amely javítja a vállalkozás összteljesítményét, és célja a mezőgazdasági piacok közös szervezésének létrehozásáról, valamint egyes mezőgazdasági termékekre vonatkozó egyedi rendelkez-

zésekről szóló, 1234/2007/EK tanácsi rendelet XI. b) mellékletében említett termékek előállítása vagy forgalmazásra történő előkészítése. Egy kérelmező részére nyújtható támogatási összeg támogatási időszakonként legalább 1 millió Ft, legfeljebb 100 millió Ft lehet. A rendelet továbbá meghatározza a támogatás igénybevételeinek a feltételeit, a támogatási kérelem formáját, a támogatás kifizetésének ütemezését, valamint a jogkövetkezményeket.

94/2011. (X. 14.) VM rendelet az egységes területalapú támogatás, valamint a különleges tejtámogatás összegének megállapításáról

Az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból finanszírozott egységes területalapú támogatás (SAPS), valamint az ahhoz kapcsolódó kiegészítő nemzeti támogatások (top up) 2011. évi igénybevételeivel kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 25/2011. (IV. 7.) VM rendelet alapján járó egységes területalapú támogatás jogcímen hektáronként legfeljebb 58 073,38 Ft

vehető igénybe. A támogatásra jogosult országos bázisterület nagysága 4 829 000 hektár. A támogatási keretek túllépése esetén az igényelt támogatás összege – az érintett mezőgazdasági termelőnél a túllépés mértékével megegyezően – arányos visszaosztás alkalmazásával csökkentésre kerül. A tejtermelőket sújtó különleges hátrányok kezeléséhez kapcsolódó, 2011. évi különleges támogatás igénybevételeinek szabályairól szóló 21/2011. (III. 25.) VM rendelet alapján járó különleges támogatás mértéke legfeljebb 9,70 Ft/kg, a számitásba vehető összes tejmenyiség legfeljebb 1 392 296 721 kg.

95/2011. (X. 14.) VM rendelet géntechnológiával módosított szerveszettel szennyezett szaporítóanyag felhasználása miatt kárt szenvedett termelők kártalanítása előirányzat felhasználásáról

Az előirányzat egyrészt a káreseménnyel érintett terület beazonosítása, a megsemmisítés végrehajtása és annak ellenőrzése, valamint a kapcsolódó laboratóriumi vizsgálatok során az MgSzH-nál felmerült

többletkiadásnak az MgSzH részére; másrészt a Magyar Agrárkamara-nál az engedélyezési szerződések megkötésével és a kárfedező juttatás kifizetésével, valamint a káresemény kapcsán felmerült kártérítési igény érvényesítésével kapcsolatban felmerült költségeknek a Magyar Agrárkamara részére történő megtérítésére használható fel. A károsult termelő hektáronként háromszázhatvanezer forint megelőlegezett átalány hozamkárértéket vehet figyelembe.

Erdőgazdálkodás

96/2011. (X. 17.) VM rendelet a 2011. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról

A rendelet rögzíti az erdőrésztletek kialakítására és a fakitermelésekre vonatkozó, illetve a természetvédelmi célú erdőtervezési alapelveket és szabályokat.

Módosított jogszabályok

Módosító rendelkezés	Módosított rendelkezés
153/2011. (VIII. 10.) Korm. rendelet	A 2007–2013 programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alapból és a Kohéziós Alapból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 4/2011. (I. 28.) Korm. rendelet
167/2011. (VIII. 24.) Korm. rendelet	A fenntartható bioüzemanyag-termelés követelményeiről és igazolásáról szóló 343/2010. (XII. 28.) Korm. rendelet
194/2011. (IX. 22.) Korm. rendelet	Az üvegházhatású gázok kibocsátásával kapcsolatos hitelesítési tevékenység személyi és szakmai feltételeiről szóló 183/2005. (IX. 13.) Korm. rendelet és az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek kereskedelméről szóló 2005. évi XV. törvény végrehajtásának egyes szabályairól szóló 213/2006. (X. 27.) Korm. rendelet
209/2011. (X. 12.) Korm. rendelet	A nagyvízi medrek, a parti sávok, a vízjárta, valamint a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról és hasznosításáról, valamint a nyári gátak által védett területek értékének csökkenésével kapcsolatos eljárásról szóló 21/2006. (I. 31.) Korm. rendelet és a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet
210/2011. (X. 12.) Korm. rendelet	A vis maior tartalék felhasználásának részletes szabályairól szóló 8/2010. (I. 28.) Korm. rendelet és a vis maior támogatás felhasználásának részletes szabályairól szóló 9/2011. (II. 15.) Korm. rendelet

(Folytatás a 19. oldalról)

A válaszadó civil szervezetek jelentős része viszont már került konfliktusba különböző vállalatokkal. A teljesség igénye nélkül néhány ok, ami miatt ezek a konfliktusok a civilek szerint kialakultak:

- természeti értékeket hátrányosan érintő vállalati (önkormányzati) beruházások,
- környezetvédelmi jogszabályt sértő vállalati tevékenység,
- közérdekű adatszolgáltatás elmulasztása a vállalatok részéről,
- a civil szervezetekéhez hasonló tevé-

kenységet végző, de profitorientáltan működő cég a civil szervezetek rossz hírét kelti.

Ezekben az esetekben a civilek többféleképpen reagáltak. Bizonyos esetekben közvetetten (csatlakozás petíciókhoz, egyéb tiltakozó megmozdulásokhoz), vagy akár közvetlenül (bíróági feljelentés) próbáltak fellépni érdekeik megvédelme érdekében.

* * *

A mostani írásban igyekeztünk röviden néhány példával alátámasztani a korábbiakban bemutatott elvi lehetőségeket és általános tendenciákat. Összességében tehát azt láthatjuk, hogy a civil szervezetek egy némileg kiforrotlan és időnként ellentmondásos, de korántsem elhanyagolható és összességében előremutató szerepet töltenek be a vállalkozások környezetvédelmi, fenntarthatósági teljesítményének javításában.

Harangozó Gábor
TTMK/Kwangwoon University

Jubilál a Lépések

A KÖVET Egyesület nyolcoldalas hírleveléből nőtte ki magát szaklapunk, amelynek 50. számát tartja kezében az olvasó. „Zölden és nyereségesen” című hírlevelünk 2005-ben nemcsak új külsőt kapott, de terjedelme és célja is bővült. A környezettudatos vállalatirányításon túl a fenntarthatóság és a társadalmi felelősségvállalás terjesztését tűzte ki célul. Elkötelezettségünk továbbra is változatlan a témával kapcsolatos megbízható tájékoztatás és az értékek terjesztése iránt. Szeretnénk megköszönni mindazok áldozatos munkáját, akik hozzájárultak az eddigi 50 szám megjelenéséhez, szakmai színvonalához. Örömmel tölt el bennünket, hogy olvasóink a mai, információval túlterhelt világunkban továbbra is érdekesnek, színvonalasnak és újtónak tartják a Lépéseket.

„Örömmel értesülök, hogy jubileumi, 50. lapszámához érkezett a Lépések szaklap, melyet mindig érdeklődéssel nézek át. Különösen azt szeretem benne, hogy méretében és tartalmában megtalálja azt a kényes egyensúlyt, amitől olvasmányos, érdekes és tartalmas tud maradni. Örülök a jó híreknek, amelyektől más újságokban nem nagyon vagyunk elkényeztetve. Gratulálok a jubileumhoz, és kérem, hogy a világért se hagyjátok abba!”

Dr. Kemény Tamás, IFKA, volt KÖVET-főtítkár

- ✓ 50 lapszám
- ✓ 848 szakmai cikk
- ✓ 954 oldal terjedelem
- ✓ 41 200 példány

AZ ELSŐ SZÁM CÍMLAPJA (1996. ŐSZ)

„Egy igazi segítség... Nem kis feladat napjainkban az információk színes és gyorsan változó világában eligazodni, ebben mindig óriási segítséget jelentett a Lépések! A mindig naprakész, kiegyensúlyozott és megbízható tájékoztatás a lap fő jellemzője, melyben a zöld értékek iránti töretlen elkötelezettség változatlan. Gratulálok a jubileumi számhoz, és még legalább 500-at kívánok a szerkesztők lelkes csapatának! Köszönöm, hogy ezek a rövid cikkek gyakran újdonságokról tájékoztattak, és hozzájárultak ahhoz, hogy az oktatásban valami újat, valami érdekeset tudjak mondani a hallgatóimnak!”

Medvé né dr. Szabad Katalin rektorhelyettes, BGF

„A KÖVET töretlen, sőt egyre erősödő, és mindig megújuló erővel tanít és támogat a felelősségteljes és környezettudatos vállalati és magánélet útvesztőiben. Inspirál bennünket arra, hogy folyamatosan javítsuk az elért színvonalat, hogy soha ne elégedjünk meg azzal, ameddig elértünk. Szakmaiságára minden tagvállalat bizton számíthat.”

István Rita ügyvezető igazgató,
Kinnarps Hungary Kft.

„Ha valaki nemcsak a napi szakmai aktualitásokról, hanem a víziókról is tájékozott szeretne lenni a környezetvédelem és a fenntarthatóság területén, akkor jól teszi, ha átfutja a Lépések friss számait. A víziókból néhány év alatt aktuális feladatok, sőt jogi követelmények lehetnek, amelyekről viszont szintén nagyon hasznos, figyelemfelhívó tájékoztatást kaphatunk az egyes lapszámokból. Többet ér, mint jó néhány fényes papírú magazin.”

Bárczi István környezetvédelmi divízió vezető, SGS Hungária Kft.

HÍRLEVÉLBŐL SZAKLAPPÁ FEJLŐDÉS

„A Lépések című szaklapban az elmúlt évek során megjelent színvonalas írások nemcsak a környezettudatos és a társadalmilag felelősen gondolkodó szervezetek, személyek számára biztosítanak hasznos, esetenként kifejezetten gondolatébresztő információkat, hanem a szélesebb olvasóközönségnek is érdekes, közérdeklődésre kifejezetten számot tartó témákkal szolgálnak. Az EOQ MNB részéről csak ajánlani tudjuk a lapot mindazoknak, akik fontosnak tartják a környezetvédelmet, elkötelezettek a fenntartható fejlődés iránt, és tudják, hogy a maguk és a jövő generációja élhető világának megteremtése közös ügy, közös felelősség.”

Dr. Debreczeni István elnök, Tóth Attila társelnök, EOQ MNB

„A Lépések szaklap friss száma a mi szervezeti egységünkhöz érkezik meg, először kollégáim és én vesszük kézbe. Jó dolog megtapasztalni, hogy mások is fontosnak tartják azokat az elveket, amelyeket mi is próbálunk követni mindennapi munkánk során, s különösen hasznos, hogy gyakorlati példákat is megismerhetünk. Mindig van benne valami érdekes, sőt olyan, ami más területek érdeklődésére is számot tarthat. Így aztán újtára indul a szervezetben. Ritkán ér vissza...”

*Fóris Ferenc működésirányítási vezető,
Állami Autópálya Kezelő Zrt.*

Lépések...

... a fenntarthatóság felé

„Tisztelt Szerkesztőség!

Szeretettel gratulálok a Lépések szaklap 50. megjelenéséhez. A lap könnyen befogadható módon tájékoztatja a környezettudatos és a társadalmi felelősséget vállaló embereket a szakterület eredményeiről és eseményeiről. Szerkesztése világos, izléses, terjedelme a célnak megfelelő. Köszönjük a belefektetett munkát, és továbbra is érdeklődéssel várjuk a következő számokat!”

*Dr. Bárdos Krisztina ügyvezető igazgató,
IFKA*

„A Lépések... a fenntarthatóság felé című szaklap rendszeres olvasói vagyunk. Egy-egy lapszámot többször is előveszünk, gyakran megoldást keresünk problémáinkra, ötleteket, hogyan színesítsük a vállalat »zöld« életét, és ezeket meg is találjuk az újságban. Legkedvesebb rovatom a MÁSért vállalkozókat bemutató sorozat, mert olvasásakor mindig rádöbbenek arra, hogy MÁS úton, MÁS módszereket felhasználva, MÁS oldalról megközelítve, a gazdasági érdekek MÁS prioritási szintre helyezésével mennyivel könnyebb egy-egy cél elérése, egyMÁS segítése. Köszönöm!”

*Patakiné Gyökeres Mónika irányítási
rendszerek vezető, Zwack Unicum Zrt.*

„A jubileumi szám megjelenése alkalmából különösen, de általában is szeretnék gratulálni a színvonalas szaklaphoz. Mindig nagy örömmel és várakozással kezdem olvasni a friss számokat, és rendszeresen találkozom újdonsággal, érdekes megközelítéssel. Úgy vélem, a szakma a továbbiakban is szolgáltatni fog új megoldásokat, kutatási eredményeket, amelyek közzétételéhez, tehát a lap további megjelentetéséhez erőt és kitartást kívánok!”

Fekete Gábor létesítményüzemeltetési szakfelelős, Magyar Nemzeti Bank

Szerkesztők a 15 év alatt:

(KÖVET)	(TTMK)
Tóth Gergely	Zilahy Gyula
Vadovics Edina	Németh Patrícia
Juranics Judit	Kiss Gabriella
Kapusy Pál	Luda Szilvia
Fertetics Mandy	Széchy Anna
Hajdú Dániel	
Csizmadia Edit	
Bíró Imola	

Kuponakció a Zöld Iroda Ellátónál

Ha **2012 januárjában** legalább nettó 30 000 Ft értékben rendel környezetbarát irodaszert a Zöld Iroda Ellátónál, **5% kedvezményt** adunk a rendelés árából, nettó 100 000 Ft feletti rendelés esetén pedig **7% kedvezményre** jogosult.

A kedvezmény felhasználásához csak írja be a megrendelés üzenetrovatába, hogy „**Kuponakció a Zöld Iroda Ellátónál**”. Rendelését leadhatja webáruházunkban a **www.zoldellato.hu** címen.

A felelősen használható termékek boltja

A Kuponakció-kedvezmény más akciós kedvezménnyel nem vonható össze. Tel.: 06-83-321-000

Impresszum

A **Lépések a fenntarthatóság felé** c. szaklap negyedévente jelenik meg a KÖVET és a TTMK szerkesztésében. A cikkek a szerkesztőség jóváhagyásával és a forrás megjelölésével szabadon közzétehető. Várjuk észrevételeiket, közleményeiket a KÖVET címére.

A **KÖVET Egyesület** a környezettudatos és társadalmilag felelős szervezeti működést segítő nonprofit, független szervezet, amely az INEM, a CSR Europe és a Global Footprint Network nemzetközi hálózatának tagja. H-1068 Budapest, Dózsa György út 86/B | +36 1 473 2290 | info@kovet.hu | www.kovet.hu

A **TTMK** (Tisztább Termelés Magyarországi Központja) a UNIDO/UNEP által kezdeményezett tisztább termelési központok nemzetközi hálózatának tagja, amelynek célja a megelőző környezetvédelem magyarországi elterjesztése. H-1093 Budapest, Fővám tér 8. | +36 1 482 5251 | ttmk@uni-corvinus.hu | http://hcpc.uni-corvinus.hu

Felelős szerkesztő: Bíró Imola (KÖVET)
Szerkesztő: Széchy Anna (TTMK)
Tördelő: Tóth-Baltási Péter (KÖVET)
Nyomda: Folprint – A ZÖLD nyomda

Szaklapunk előfizethető a KÖVET honlapjáról letölthető megrendelőlappal: www.kovet.hu/view/main/61.html. A szaklap KÖVET-tagok számára ingyenes.

A kiadvány anyaga Cyclus Offset papír, mely újrahasznosított hulladékpapírból, klórszármazékok és optikai fehérítő felhasználása nélkül készült.

Megjelenik 1000 példányban.
ISSN 1786-9536

Már most írja be naptárába!

KÖVET Egyesület XVII. konferencia:

„Vállalkozás 2020”

Időpont: 2012. október 10.

Milyen lesz a világ 2020-ban? Hogyan alakítják majd az üzleti életet és a társadalmat az olyan tendenciák, mint az egyre jobban terjedő globalizáció, a demográfiai változások, a természeti erőforrások hiánya, a technológiai fejlődés felgyorsulása, a világot érintő egészségügyi kihívások és a társadalmi megosztottság? Hogyan fogják befolyásolni a vállalkozások értéktérítő képességét, amely hozzájárul a gazdasági, társadalmi fejlődéshez és a környezetvédelem javulásához?

A konferencia **szekciói:**

- Vállalkozás 2020 – Magyarország
- Ablakon Bedobott Pénz díjátadó és kerekasztal
- Bemutatkoznak a KÖVET Munkacsoportok: CSR, környezetvédelmi és energetikai munkacsoport
- Dr. Georg Winter életműdíj-átadó ünnepség és díszvacsora

A KÖVET Egyesület a konferencia **arculatának megtervezésére** pályázatot írt ki művészeti felsőoktatási hallgatók részére.

Részletek:

www.kovet.hu